

Izvještaj o poslovanju DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja” Podgorica - CETI za 2022. godinu

Mart 2023. godine

Sadržaj

I. Realizacija Plana rada za 2022. godinu

1. Životna sredina

1.1. Državni programi monitoringa kvaliteta životne sredine

1.2. Monitoring program kvaliteta vazduha za opštinu Podgorica

1.3. Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine - privredni i drugi subjekti

2. Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe

3. Dozimetrija

4. Toksikologija

5. Akreditacija

6. Zaštita i zdravlje na radu

7. Izazovi Laboratorije

8. Projektne aktivnosti

9. Realizacija Programa transformacije i optimizacije poslovanja

10. Rad Odbora direktora

11. Javne nabavke

12. Realizacija finansijskog plana - Finansijsko poslovanje u 2022. godini

12.1. Ukupni prihodi

12.2. Ukupni rashodi

12.3. Finansijski rezultat

12.4. Investicije u 2022. godini

13. Realizacija odluke Vlade o raspodjeli dobiti društva za 2021. godinu

14. Zaključak

II. Prilozi

a) Finansijski iskazi za DOO Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica

b) Napomene uz finansijske iskaze

c) Analiza iskorišćenih sredstava neraspoređene dobiti „Centar za ekotoksikološka ispitivanja” D.O.O. Podgorica

d) Zaključak Odbora direktora CETI i predlozi odluka za usvajanje na Vladi

I. REALIZACIJA PLANA RADA ZA 2022. GODINU

Od svog osnivanja (»Sl. list RCG«, broj 40/96 kao Javna Ustanova) i nakon restrukturiranja 2012. godine (Vlada Crne Gore je 23. jula 2012. godine usvojila Odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću gdje je Država jedini vlasnik) "Centar za ekotoksikološka ispitivanja" – Podgorica (u daljem tekstu: CETI) uspješno potvrđuje ispravnost Odluke Vlade Crne Gore o osnivanju ovakve institucije i opravdava ukazano povjerenje i uložena sredstva. Naime, od početka zvaničnog rada 1998. godine CETI je ispunio sve uslove koje zahtijeva legislativa Crne Gore (koja je u ovim oblastima usaglašena sa legislativom EU) i dobio sva neophodna ovlašćenja za ispitivanje bezbjednosti hrane, radioaktivnosti te ispitivanja skoro svih segmenata životne sredine. Tako je i u 2022. godini CETI uspio da potvrdi opravdanost postojanja, stručnost i u značajnoj mjeri ispuni sve planirane ciljeve.

Shodno osnivačkom aktu CETI se finansira iz sredstava ostvarenih pružanjem usluga iz djelatnosti Društva i drugih izvora u skladu sa zakonom. CETI nije nikada bio budžetski korisnik i prihode ostvaruje pružanjem usluga privrednim subjektima i državnim organima u tržišnoj utakmici i kroz projektne aktivnosti.

Širom svijeta ključno sredstvo za potvrđivanje tehničke kompetentnosti laboratorija za ispitivanje, pa i CETI, jeste akreditacija. Uspostavljenim sistemom upravljanja kvalitetom prema zahtjevima standarda MEST ISO/IEC 17025 počev od 2004 godine i njegovim preispitivanjem i stalnim unapređivanjem, CETI ostvaruje značajan nivo zadovoljstva korisnika usluga, osnivača i svih drugih zainteresovanih strana.

Nakon 15 godina od osnivanja, tačnije 2013 godine CETI je od strane Ministarstva nauke 2013. godine licenciran za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti iz oblasti prirodno-matematičkih i tehničko-tehnoloških nauka. Naime, u tom su se periodu stekli uslovi da pored djelatnosti za koje je ovlašten i koje se baziraju na ispitivanju svih segmenata životne sredine, bezbjednosti hrane itd. CETI krene u razvoj istraživačke misli i ideja. Dakle, sistematsko istraživanje i proučavanje materijala i izvora u cilju utvrđivanja činjenica, rješavanja naučnih problema i donošenja novih zaključaka CETI je postavio kao novi izazov. Pored bilateralnih istraživačkih projekata, liderstva u projektu inovativnosti CETI je partnerska institucija u razvoju centra izvrsnosti i pokušava iskoristiti šansu da se pozicionira kao respektabilna institucija u naučno istraživačkoj djelatnosti kako u Crnoj Gori tako i šire.

1. Životna sredina

1.1. Državni programi monitoringa kvaliteta životne sredine

U skladu sa Zakonom o životnoj sredini, programe monitoringa kvaliteta većine segmenata životne sredine sprovodi Agencija za zaštitu prirode i životne sredine (AZŽS). U skladu sa navedenim zakonom, za sprovođenje pojedinih poslova monitoringa AZŽS određuje jednu ili više referentnih laboratorija koje su akreditovane u skladu sa standardom MEST EN ISO/IEC 17025. CETI je od strane AZŽS dobio status „referentne institucije“ za oblast kontaminanata u zemljištu, analize vazduha, analize fizičko-hemijskih parametara u morskom ekosistemu, analize radionuklida u svim segmentima životne sredine i analize radioaktivnosti u vodi za piće.

U 2022 godini CETI je uspješno sproveo monitoring programe:

1. *Program ispitivanja sadržaja radionuklida u životnoj sredini (nakon realizovanih postupka javne nabavke ugovor potpisan u maju mjesecu 2022.)*

2. *Program monitoringa buke u životnoj sredini. (nakon realizovanih postupka javne nabavke ugovor potpisan sredinom jula 2022)*
3. *Program monitoringa opasnih i štetnih materija u zemljištu (nakon realizovanih postupka javne nabavke ugovor potpisan sredinom jula 2022)*
4. *Program monitoring morskog ekosistema (kontaminanti i eutrofikacija) (potpisan u oktobru mjesecu 2022.)*

U skladu sa tačkom 2 stav 1 Zakona o zaštiti vazduha ("Sl. list Crne Gore", br. 025/10, 040/11, 043/15) „Centar za ekotoksikološka ispitivanja-Podgorica vrši sprovođenje godišnjeg *programa praćenja kvaliteta vazduha* na mjernim mjestima u državnoj mreži uspostavljenoj za praćenje kvaliteta vazduha, osim na mjernim mjestima za praćenje prekograničnog zagađenja vazduha i alergnog polena“. na mjernim mjestima za praćenje prekograničnog zagađenja vazduha i alergnog polena“. Ugovor za realizaciju *Programa monitoringa kvaliteta vazduha* za 2022. godinu Agencija i CETI su potpisali u februaru 2022. godine.

1.2. Monitoring program kvaliteta vazduha i buke za opštinu Podgorica

U skladu sa članom 13 Zakona o životnoj sredini „Lokalne samouprave vrše poslove koji se odnose na uspostavljanje sistema zaštite i unaprjeđenja životne sredine na svojoj teritoriji, predlaganje i sprovođenje mjera, izradu i praćenje implementacije planova, odobrenih programa i projekata iz oblasti zaštite životne sredine.“ Sistematsko mjerenje određenih segmenata životne sredine svakako je najbolji način za dobijanje slike stanja a onda, po potrebi i preduzimanju mjera u cilju unaprjeđenja kvaliteta životne sredine. Programi monitoringa kvaliteta životne sredine koji se odnose na lokalne samouprave realizuju se samo u Podgorici. CETI je potpisao ugovor sa Glavnim Gradom Podgorica o Monitoringu životne sredine (CETI broj ugovora 00-1606 od 05.02.2022. godine). U 2022 godini je realizovano mjerenje kvaliteta ambijentalnog vazduha od 12 sedmica po ugovoru od 2021 godine kao i mjerenje (SO₂, NO, NO₂, NO_x, 3, CO, PM₁₀, C₆H₆, teški metali i PAH) u trajanju od 10 sedmica po ugovoru iz 2022. godine.

Pored navedenog programa monitoringa ambijentalnog vazduha, CETI realizuje i monitoring program mjerenja buke za potrebe Glavnog Grada. Mjerenja se vrše u dva ciklusa, ljetnjem i zimskom (zbog različitog opterećenja saobraćajnica tokom ta dva perioda usljed turističke sezone, meteoroloških prilika, itd.), kontinuirano 4 dana (za svaku lokaciju). Ljetnji ciklus mjerenja je završen, a zimski period mjerenja je u toku.

1.3. Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine – privredni i drugi subjekti

- Kontrola nivoa radioaktivne kontaminacije željeza, građevinskog i ostalih materijala i kategorizacija otpada prilikom uvoza

U 2022. godini urađeno je 19685 kontrola nivoa radioaktivne kontaminacije što je 7 % manje nego u prethodnoj godini.

- Analize vode, zemljišta i sedimenta

Do kraja decembra 2022. godine CETI je uspješno realizovao analize 2150 uzoraka (7 % uzoraka više u odnosu na 2021.) vode, zemljišta, otpada i sedimenta i to: 1396 1451 uzoraka površinske, morske i otpadne vode (3 % manje nego u 2020.), 754 uzoraka zemljišta i sedimenta (111 % više nego u 2021.) i 104 uzoraka otpada.

- Poslovi iz oblasti imisijskih i emisijskih mjerenja realizovani za privredne subjekte u periodu januar-decembar 2022.god.

Mjerenje emisije iz stacionarnih izvora je realizovano za 13 privrednih subjekata na 15 stacionarnih emitera. Poslovi mjerenja kvaliteta ambijentalnog vazduha su realizovana na osnovu 48 zahtjeva od 36 klijenata. Ono što je važno istaći da su sve tri mjerne stanice za ispitivanje kvaliteta ambijentalnog vazduha bile u radu 125 radne nedelje što znači da je njihova zauzetost bila na maksimalnom nivou. Pored toga vršeno je i ispitivanje suspedovanih čestica, a tu su pumpe za uzorkovanje bile angažovane 200 radnih nedelja. Mjerenje kvaliteta ambijentalnog vazduha realizovano je na vrijeme za sve klijente.

- Mjerenja buke u životnoj sredini

Za 12 mjeseci 2022. godine za potrebe privrednih subjekata realizovano je 47 mjerenja buke u životnoj i u radnoj sredini, što je na nivou iz prethodnih godina.

2. Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe

- Državni programi monitoringa

U skladu sa ovlašćenjima dobijenim od Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove CETI (samostalno ili u podjeli sa Institutom za javno zdravlje) realizuje monitoring programe za koje je potpisao Ugovore kako slijedi:

1. Ugovor za pružanje usluga laboratorijske analize prisustva rezidua u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima i proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi za napajanje životinja u skladu sa Pravilnikom o monitoringu rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla («Sl. list CG» br. 3/17) i Pravilnik o maksimalno dozvoljenim količinama rezidua farmakoloških aktivnih supstanci veterinarskih lijekova u proizvodima životinjskog porijekla («Sl. list CG» br. 75/18 i 47/20)
2. Ugovor za pružanje usluga laboratorijskih ispitivanja rezidua pesticida u hrani biljnog i/ili životinjskog porijekla u skladu sa Programom monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida) za 2022.godine
3. Ugovor za pružanje usluga laboratorijskih ispitivanja sredstava za ishranu bilja/nitrata u lisnatom povrću u skladu sa Programom monitoringa nitrata u lisnatom povrću za 2022. godinu.
4. Ugovor za pružanje usluga laboratorijskih ispitivanja uzoraka živih školjki iz registrovanih uzgajališta školjki na prisutnost biotoksina, teških metala i policikličnih aromatičnih ugljovodonika (PAH-ova), u skladu sa Programom monitoringa bezbjednosti školjki za 2022. godinu.

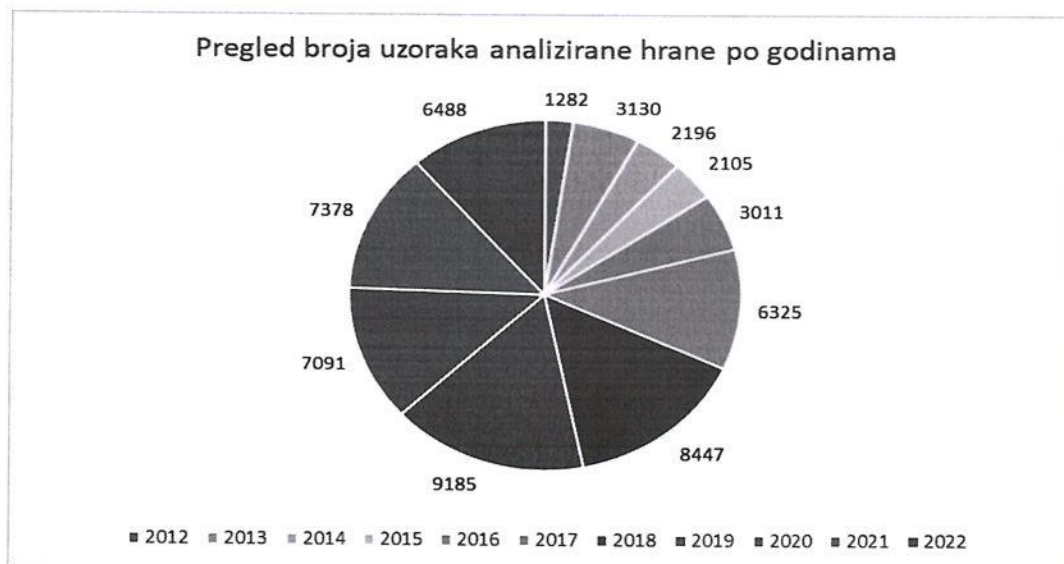
5. Ugovor za pružanje usluga laboratorijskih ispitivanja kontaminata u hrani u skladu sa Programom monitoringa kontaminata u hrani u 2022. godini.
6. Ugovor za pružanje usluga laboratorijskih ispitivanja uzoraka u hrani za životinje (hraniva) uključujući i kontrolu dodataka hrani za životinje upotrijebljenih u gotovim krmnim smjesama i premiksima, u skladu sa Programom monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje za 2022.godine
7. Ugovor za pružanje usluga laboratorijskih ispitivanja hrane neživotinjskog porijekla koja potiče iz trećih zemalja, pri uvozu u skladu sa Programom monitoringa hrane neživotinjskog porijekla stavljen na tržište, koja podliježe pojačanoj kontroli pri uvozu za 2022. godinu.
8. Ugovor za pružanje usluga laboratorijskih ispitivanja uzoraka upakovane hrane radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti koji se odnose na način pružanja informacija potrošačima o hrani, sadržaj informacija i podataka o hrani prema vrstama i kategorijama hrane i označavanje hrane u skladu Programom monitoringa kvaliteta/sastava hrane i načina pružanja informacija potrošačima o hrani za 2022 godinu.

- Poslovi kontrole bezbjednosti hrane i predmeta opšte upotrebe u spoljnotrgovinskom prometu i unutrašnjem prometu – za potrebe privrednih i drugih subjekata

U 2022. godini je od strane Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove i Uprave za inspekcijske poslove dostavljeno 6488 uzoraka hrane (13% manje nego u 2021 godini), 69 uzoraka mineralnih đubriva (isti broj kao i u 2021 godini), 505 uzoraka hrane za životinje (10% više nego u 2021 godini) i 301 uzoraka predmeta opšte upotrebe (29% manje nego u 2021 godini).

Na slici 1 dat je grafički prikaz trenda broja uzoraka hrane za period 2012-2022.

Slika 1: Grafički prikaz broja uzoraka hrane za period 2012-2022. godina

Nakon gotovo ujednačenog broja uzoraka duži niz godina (od 2012. do 2016. godine) u poslednjih pet godina broj uzoraka je znatno povećan. Usklađivanje pravne tekovine u ovoj oblasti sa pravnom

tekovinom Evropske unije je značajno povećalo i kontinuirano povećava broj analiza odnosno parametara koje je potrebno analizirati u cilju adekvatnog dokazivanja bezbjednosti hrane na našim trpezama i na tržištu. Takođe, ističemo da je od strane Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove CETI izabrana institucija za izvještavanje o rezultatima analize gore navedenih monitoring programa ka Evropskoj agenciji za bezbjednost hrane (EFSA). S tim u vezi, od 2020. godine, Crna Gora je jedna od zemalja koja ispunjava sve zahtjeve izvještavanja ka ovoj značajnoj instituciji, kada je procjena rizika u oblasti bezbjednosti hrane u pitanju.

3. Dozimetrija

- Lični monitoring zaposlenih u zoni jonizujućih zračenja

CETI kontroliše oko 650 korisnika koji rade sa rentgen aparatima ili u zoni jonizujućih zračenja. Najveći korisnik usluga je Klinički centar Crne Gore.

- Kontrola rendgen aparata i radne sredine

Za dvanaest mjeseci 2022. godine izvršeno je ukupno 119 kontrola rendgen aparata i 27 projekata mjera zaštite od zračenja. Takođe, izdato je 53 mišljenja o ispunjenosti uslova za promet radioaktivnih izvora i uređaja koji proizvode jonizujuće zračenje.

4. Toksikologija

U posmatranom periodu za potrebe Kliničkog centra (Odjeljenje za sudsku medicinu i Gastroenterološke ambulate), Specijalističke veterinarske laboratorije, Uprave policije, Osnovnog državnog tužilaštva (ODT) i Vrhovnog državnog tužilaštva (VDT) je analizirano 113 uzoraka biološkog materijala.

Kada je u pitanju analiza biološkog materijala za potrebe pacijenata koji su smješteni u odjeljenjima Kliničkog centra, politika CETI je da ne naplaćuje analize biološkog materijala bez obzira na komplikovanost/zahtjevnost istih, kao i da te uzorke analizira u najkraćem mogućem roku.

5. Akreditacija

U maju mjesecu 2022 godine vršeno je ocjenjivanje Laboratorije CETI od strane Akreditacionog Tijela Crne Gore. Proširen je obim akreditacije i uspješno je odgovoreno na utvrđene neusaglašenosti.

6. Zaštita i zdravlje na radu

U toku 2022.godine Služba za zaštitu i zdravlje na radu, obezbjeđenje i održavanje, sprovodilo je aktivnosti u skladu sa zahtjevima i potrebama.

U dijelu zaštite i zdravlja na radu zaposlenih, u toku 2022.godine sprovedeno je sljedeće;

- Završen je i usvojen Akt o procjeni rizika za HEMOMONT (anketiranje zaposlenih, obrada podataka, procjenjivanje i formiranje dokumenta) za 65 radnih mjesta

- Izvršeno je osposobljavanje za bezbjedan rad zaposlenih (izrada priručnika, testiranje, ocjenjivanje i izdavanje uvjerenja)
 - U CETI, 20 zaposlenih
 - U „INPEK“ d.o.o., 31 zaposleni
- Izvršeni su prethodni i periodični ljekarski pregledi svih zaposlenih u CETI koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima za rad
- Izvršena je nabavka i opremanje radnika na terenu posebno kvalitetnom terenskom odjećom i obućom.

U toku 2022. godine realizovane su i sve aktivnosti u dijelu obezbjeđenja lica i imovine u CETI, kao i u dijelu održavanja objekta CETI.

7. Izazovi Laboratorije

Održivost CETI najprije kao Laboratorije za ispitivanje, a potom razvoj CETI kao naučnoistraživačke institucije moguć je samo uz stalno jačanje stručne i naučne misli i uspostavljeni sklad iskustva i mladosti (u Laboratoriji je od 28 zaposlenih sa VSS, 8 analitičara starosno ispod 35 godina). U CETI je ukupno 84 zaposlenih od kojih je 53 zaposleno u Laboratoriji. Tri su doktora nauka, tri zaposlena su na doktorskim studijama, devet je magistara, jedan je specijalista iz oblasti sanitarne hemije, jedan je specijalista iz oblasti toksikološke hemije (zvanje specijaliste kao zdravstvenog saradnika je preduslov ovlašćenja bavljenja analizom hrane i POU).

Takođe, usklađivanje nacionalne sa EU legislativom, sa jedne strane omogućava bezbjednu hranu na stolu, brže preduzimanje mjera za smanjenje štetnih efekata uticaja zagađivača na sve segmente životne sredine ali, sa druge strane otvara ogromne izazove za laboratoriju. Izazovi se odnose na jačanje profesionalnih kapaciteta gdje se sve više približavamo onom uvreženom ali ispravnom pogledu EU i to da je svako zadužen za jednu oblast, jer sve drugo vodi ka površnosti. Imajući u vidu da je broj primljenih uzoraka poslednjih godina izuzetno veliki, dok je broj analiziranih parametara umnogome veći (samo na jednoj analitici prelazi više stotina hiljada) potpuno je jasno da je jako teško profilisati zaposlene na način kako to čini EU, odnosno jedan čovjek (minimum)-jedna oblast. Dakle, riječ je o obavezi stalnog kvalitativnog i kvantitavnog jačanja kapaciteta (i profesionalnih i tehničkih) zaposlenih kako bi se održao i poboljšao status kvaliteta i povjerenja korisnika do sada stečen.

8. Projektne aktivnosti

Kada je riječ o projektnim aktivnostima u posmatranom periodu, CETI se može smatrati izuzetno uspješnom institucijom po broju prihvaćenih aplikacija. Pregled projekata koji su prihvaćeni ili u fazi realizacije (nosioci, cilj, poziv, status realizuje, vrijednost) dat je u tabeli 1. CETI je u 2022 godini konkurisao na tri projekta prekogranične saradnje (IPA Cross Border Serbia- Montenegro i DANUBE) i jednom nacionalnom projektu kroz tehničku saradnju Crne Gore sa IAEA. Projekat BEST Waste Management Cooperation- **B**etter **E**nvironmental **S**ustainability **T**rough Waste Management Cooperation, je prošao sve faze evaluacije uspješno i sada je u fazi provjere dokumentacije projektnih partnera. Uloga CETI je koordinatorska u Crnoj Gori i opredijeljena sredstva su 26,400.00 EUR. Glavni partner (NALED – Beograd) će obezbijediti sredstva za putovanja koordinatora CETI i istraživača. Projekat „Strengthening institutional capacities for control of safety and quality of water sources in Montenegro“ gdje je CETI nosilac projekta (main counterpart) uz Zavod za geološka istraživanja je prošao fazu Concept Note i napravljena je kompletna aplikaciona forma koja je u procesu evaluacije od strane eksperata iz IAEA.

Budžet projekta je 400,000.00 EUR (Oprema 320,000.00 EUR, Obuke 200,000.00EUR, Ekspertske misije od strane IAEA 5,000.00 EUR . Dvije projektne aplikacije (Concept Note) za poziv DANUBE su u fazi evaluacije:

1. Coordinated Danube Action for the titanic endeavor of tackling hazardous substances water pollution under changing pressures, challenges and targets – Tethys (Budžet 222,500.00 EUR)
2. Initiating bottom-up management solutions to reduce plastic waste in the Danube Basin - AQUATIC PLASTIC (89,000.00 EUR).

Tabela 1: Pregled projektnih aktivnosti CETI u 2022. godini

Naziv projekta	Nosilac projekta/partner	Cilj projekta/uloga CETI	Poziv	Status realizacije	Vrijednost (EUR)/udio CETI
„Skadarsko jezero bez hemijskog zagađenja-RJEŠENJE“ Skadar Lake withOut chemical pollution – SOLUTION	CETI i MPŠV (pridruženi partner)Univerzitet-Tirana, NVO Association Green Centre Albania, Shkoder	Aktivnosti istraživanja Skadarskog jezera u cilju brže i efikasnije implementacije Okvirne direktive o vodama	IPA Cross Border MNE - AI 2014-2020 (Budget lines: IPA 2016 & 2017)	Zbog hakovanja servera kako u Crnoj Gori tako i u Albaniji čeka se usvajanje Izvještaja za treći period istraživanja. Tražilo se produženje trajanja projekta do kraja septembra kako bi se sve aktivnosti usporene zbog navedenog problema realizovale na vrijeme. Realokacija budžeta je prihvaćena i kroz nju će CETI nabaviti dodatnu opremu i hemikalije.	Ukupan iznos Projekta 467.855,19 eura CETI Budžet 273.173,17 eura Kontribucija CETI 40.356,34 eura
“Uspostavljanje Centra uspješnosti za biomedicinska istraživanja“ (CEBIMER)	Institut “Dr Simo Milošević” Igalo, KCCG, CETI, PMF, MF, PRONA,	Istraživanja prirodnih sirovina sa medicinskim svojstvima, poput ljekovitog blata, mineralnih izvora i aromatičnog bilja, ali i uvođenja novih terapijskih tretmana i	Ministarstvo prosvjete,nauke, kulture i sporta	Sve planirane aktivnosti se realizuju na vrijeme.	Ukupan iznos Projekta 1.320.753 CETI Budžet 195.509 eura Kontribucija CETI 46.264 eura

		proizvoda za konkurentnost zdravstvenog turizma.			
“Ekstrakt tricitijuma spelta L. kao dodatak ishrani – SPELTEX” Triticum spelta L. extract as food supplement – SPELTEX	CETI	Povezivanje starih znanja o blagotima autohtonog drevnog zrna spelte sa nutritivnim potrebama čovjeka modernog doba, uz mogućnost značajnih komercijalnih efekata.	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Završen uspješno.	Ukupan iznos Projekta 157.343,14 CETI Budžet 111.195,14 Kontribucija CETI 43.717,57
“ Borba sa zagađenjem sliva rijeke Dunav opasnim supstancama upravljanjem baziranom na modeliranju I jačanjem kapaciteta” Tackling hazardous substances pollution in the Danube River Basin by Measuring, Modelling-based Management and Capacity building	TU Wien Austrija, Budapesti Múszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mađarska, Българска асоциация по водите, Jožef Štefan Institut itd...	Cilj projekta je utrti put trajnoj i efikasnoj transnacionalnoj kontroli i smanjenju zagađenja vode sa HS u DRB	Danube transnational	Regionalni trening koji je organizovao CETI je više nego uspješno organizovana i realizovan. CETI je ocijenjen kao jedan od kompetentnijih partnera u projektu na koga se računa u narednom periodu.	Ukupna iznos Projekta 2.597.483,94 CETI Budžet 38.934,50 eur Kontribucija CETI 5.840,18 eura

9. Realizacija Programa transformacije i optimizacije poslovanja

Program restrukturiranja i optimizacije poslovanja Centra za ekotoksikološka ispitivanja urađen uz podršku EBRD kroz Program BAS (Business Advisory System) Vlada Crne Gore je usvojila u julu 2012. godine. Cilj Programa bio je definisanje pravnog i institucionalnog statusa CETI, bolja organizacija i optimizacija broja i strukture zaposlenih, u skladu sa potrebama države i tržišta i optimizacija troškova poslovanja, procjena budućeg tržišnog položaja i poslovanja CETI. U skladu sa tim, nakon sprovedene racionalizacije radnih mjesta, CETI, od tada, u kontinuitetu sprovodi unapređenje organizacione strukture i optimizaciju poslovanja. U tom cilju, u toku 2021. godine pripremljen je i usvojen akt o izmjenama i dopunama sistematizacije radnih mjesta. Cilj ovih izmjena je prilagođavanje novonastalim potrebama i poboljšanje funkcionalnosti kroz transformaciju pojedinih organizacionih cjelina. Stalne promjene tj. prilagođavanja, su neophodne radi adekvatne podjele odgovornosti, postizanja većeg nivoa efikasnosti i produktivnosti, jačanja konkurentskog položaja CETI u odnosu na druge konkurente na domaćem i inostranom tržištu, a u skladu sa zahtjevima nacionalne i EU legislative.

10. Rad Odbora direktora

U periodu od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine Odbor direktora je održao 9 sjednica, od kojih je 1 konstitutivna, a 8 puta su odluke donijete pismenim izjašnjavanjem Odbora direktora. Prethodni Odbor direktora razriješen je Rješenjem Vlade Crne Gore br.07-6887/2 od 02.11.2022. godine, a Rješenjem br.07-6888/2 od 02.11.2022. godine imenovan je novi u sastavu: Srđan Mugoša, Prela Ujkaj i Jovana Krgović. Novi Odbor direktora je jednoglasno na konstitutivnoj sjednici izabrao Srđana Mugošu za predsjednika Odbora direktora.

11. Javne nabavke

U 2022. godini ukupna vrijednost javnih nabavki je iznosila **1.077.232,72** eura. i sprovedeno je 135 postupaka:

- 4 otvorena postupka u vrijednosti od 414.909,00 eura sa uračunatim PDV-om.
- 131 postupak jednostavnih nabavki, vrijednosti od 662.323,72 eura sa uračunatim PDV-om.

12. Realizacija finansijskog plana - Finansijsko poslovanje u 2022. godini

Finansijskim planom DOO Centar za ekotoksikološka ispitivanja - CETI za 2022. godinu predviđeni su bili ukupni prihodi u iznosu od 2.419.065 eura, ukupni rashodi u iznosu od 2.347.000 eura i pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 72.065 eura.

12.1. Ukupni prihodi

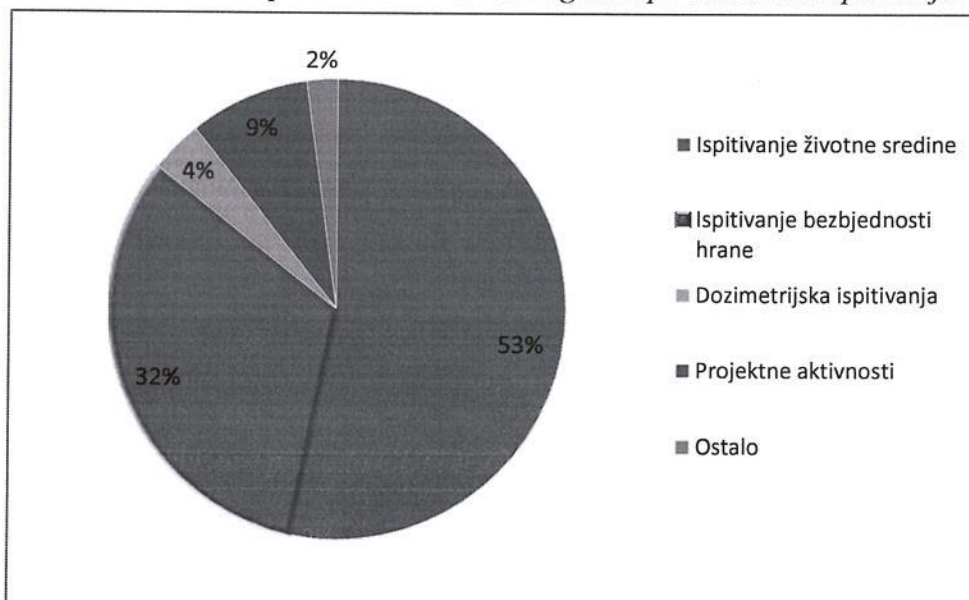
Shodno osnivačkom aktu CETI se kao društvo sa ograničenom odgovornošću finansira iz:

- sredstava ostvarenih pružanjem usluga iz okvira djelatnosti Društva i
- drugih izvora u skladu sa zakonom.

Ukupno ostvareni prihodi u 2022. godini su 2.509.360 eura, 4% više od planiranih:

- Od poslova u oblasti životne sredine ostvareno je **53,22%** ukupnih prihoda (državni programi monitoringa 7,68%, upravljanje Skladištem RAO 2% i kontrola kvaliteta životne sredine kod privrednih subjekata 43,77%), od analiza i kontrole bezbjednosti hrane i predmeta opšte upotrebe **32,42%**, od poslova dozimetrijske kontrole **3,74%**, međunarodnih i nacionalnih projekata, donacija **8,62%** i iz ostalih prihoda oko **2,19%** (Slika 2).

Slika 2: Struktura prihoda CETI u 2022. godini po oblastima ispitivanja

- Prihodi od državnih monitoring programa životne sredine čine 7,65% ukupnih prihoda. Svi ugovori za realizaciju državnih programa monitoringa životne sredine, koje realizuje Agencija za zaštitu životne sredine - EPA, su zaključeni, ali se dinamika plaćanja programa monitoringa radioaktivnosti i programa monitoringa morskog ekosistema nije odvijala u skladu sa Finansijskim planom za 2022. godinu. Naime za ova dva programa EPA je predvidjela plaćanje u 12 rata iako je to ranijih godina, makar što se tiče programa monitoringa radioaktivnosti bilo ugovoreno do kraja kalendarske godine.
- Prihodi koje CETI ostvario na tržištu u segmentu ispitivanja životne sredine su realizovani u iznosu većem od planiranog za cijelu godinu za 37%,
- Prihodi od poslova kontrole kvaliteta životne sredine (privredni i drugi subjekti) - izuzetnim zalaganjem zaposlenih i menadžmenta CETI, kroz pozicioniranje CETI kao neizostavne karike u sistemu vršenja ovih kontrola, povećani su za oko 37% u odnosu na planirana sredstva i čine 43,58% ukupnih prihoda CETI.
- Prihodi od kontrole bezbjednosti hrane i predmeta opšte upotrebe čine 32,28% ukupnih prihoda i manji su od planiranih za 9%, kako zbog smanjenja sredstava za programe monitoringa koji se finansiraju preko Uprave za bezbjednost hrane (sredstva iz državnog Budžeta) tako i zbog smanjenja prihoda od pružanja usluga iz ove oblasti trećim licima.
- Od poslova dozimetrijske kontrole ostvareno je 3,74% ukupnih prihoda, što je za 13% više od planiranih.
- Prihodi od usluga u oblasti radne sredine u 2022. godini ostvareni su znatno manje od planiranih, dok su prihodi od toksikoloških analiza na nivou planiranih.
- Međunarodni i nacionalni projekti u 2022. godini predstavljali su izuzetno značajan segment u ukupnim prihodima CETI. U izvještajnoj godini 8,58% ukupnih prihoda činili su ovi prihodi što nas dodatno ohrabruje, ali i obavezuje jer u budućnosti prihodi po ovom osnovu treba da budu još značajniji. U 2022. godini je za 14% manje ostvareno prihoda od planiranih, iz objektivnih razloga, jer se realizacija projekta „SOLUTION“ znatno usporila usled sajber napada na sajt Vlade i ministarstava, tako i zbog kašnjenja u podnošenju dokumentacije kolega iz Univerziteta Tirana, a koji su partneri na ovom projektu. Preduzeti su svi neophodni koraci da se u 2023. godini ovaj problem riješi.

12.2. Ukupni rashodi

U 2022. godini ostvareni su ukupni rashodi u iznosu od 2.398.729 eura, i veći su za 2% od planiranih:

- Materijalni troškovi u 2022. godini su za 2% više od planiranih.
 - Troškovi osnovnog materijala i hemikalija u 2022. godini veći su za 48% od planiranih, zbog realizacije nabavki referentnih materijala, standarda i hemikalija neophodnih za uvođenje metoda za, u najvećoj mjeri, realizaciju Programa monotoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje.
 - Troškovi održavanja opreme su veći za 32% od planiranih iz razloga neophodnog održavanja instrumentalne opreme, za koju je u 2021. godini potrošeno znatno manje od planiranih za tu godinu.
 - Troškovi zaštite na radu su veći za 51% od planiranih iz razloga nabavke specijalne opreme za terenske radnike, koja se usled njihovog konstantnog angažovanja na terenu zbog povećanog obima posla, rashodovala prije nego što je to bilo planirano.
 - Ostali materijalni troškovi su na nivou planiranih ili neki čak i značajno niže od planiranih.
- U posmatranom periodu ostali troškovi bilježe pad od 6% u odnosu na planirane.
- Troškovi amortizacije su za 2% veći od planiranih iz razloga nabavke nove opreme.
- Ukupne bruto zarade sa porezima i doprinosima za 2022. godinu su za 2% veće od planiranih i čine 48,61% ukupnih troškova CETI u 2022. godini.

12.3. Finansijski rezultat

Kao što je predviđeno Programom restrukturiranja i optimizacije poslovanja CETI , koji je Vlada usvojila jula 2012. godine, kao i Finansijskim planom za 2022. godinu, DOO Centar za ekotoksikološka ispitivanja ostvario je pozitivan finansijski rezultat. Pozitivan rezultat je za 54% veći od planiranog i iznosi 110.631 eura prije oporezivanja.

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ D.O.O. CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA PODGORICA ZA PERIOD
01.01-31.12.2022. GODINE**

R.B.	ELEMENTI	Planirano za 2022. god.	Ostvareno 01.01.- 31.12.'22	Ostvareno 01.01.- 31.12.'21	% ostvarenja Plana	% učešća u uk. prihodima
P						
I	PRIHODI					
P1	Životna sredina	1,153,015	1,335,586	1,158,090	116%	53.22%
P1.1	Državni programi monitoringa	305,000	191,920	163,747	63%	7.65%
P1.1.1	Program radioaktivnosti	40,000	26,656		67%	1.06%
P1.1.2	Program kontrole kval. vazduha u C.G.	130,000	130,000	130,000	100%	5.18%
P1.1.3	Prog. ispit. sadrž. opasnih i štetnih mat. u zemljištu	5,000	4,964		99%	0.20%
P1.1.4	Program ispitivanja buke	10,000	4,990		50%	0.20%
P1.1.5	Stanje ekosistema priobalnog mora	120,000	25,310	33,747	21%	1.01%
P1.2	Upravljanje i održavanje privremenog skladišta RAO	48,015	50,000	50,000	104%	1.99%
P1.3	Poslovi kontrole kvaliteta životne sredine- privredni i dr. subjekti	800,000	1,093,666	944,343	137%	43.58%
P2	Bezbijednost hrane i predmeta opšte upotrebe	893,050	809,907	924,808	91%	32.28%
P2.1	Državni programi	173,050	135,970	163,084	79%	5.42%
P2.1.1	Program monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje	100,000	78,255	87,972	78%	3.12%
P2.1.2	Program monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida) u hrani biljnog i životinjskog porijekla	13,000	8,980	12,449	69%	0.36%
P2.1.3	Program monitoringa rezidua nitrata u lisnatom povrću	400	420	315	105%	0.02%
P2.1.4	Program monitoringa bezbjednosti školjki I kvalitet morske vode	26,500	27,273	26,446	103%	1.09%
P2.1.5	Program monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje	8,200	149	8,264	2%	0.01%
P2.1.6	Program monitoringa kontaminenata u hrani u 2020. godini	5,300	11,457	7,389	216%	0.46%
P2.1.7	Program monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom	1,200		1,176	n/a	
P2.1.8	Program monitoringa korišćenja zdravstvenih tvrdnji u dodacima ishrani (suplementima) i biljnim čajevima	8,250		7,360		
P2.1.9	Program monitoringa prehrambenih aditiva, aroma i enzima	0				
P2.1.10	Program monitoringa prirodne mineralne i izvorske vode	0				
P2.1.11	Program monitoringa hrane za posebne prehrambene potrebe	2,000				
P2.1.12	Program monitoringa karakteristika sredstava za ishranu bilja	0	1,320			0.05%
P2.1.13	Program monitoringa kvaliteta pčelinjeg meda i voska	8,200		6,655		
P2.1.14	Program monitoringa načina priznanja informacija potrošačima u hrani		5,996	2,808		0.24%
P2.1.15	Monitoring hrane nezivotinjskog porijekla		2,120	2,250		0.08%

P2.2	Bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe (priv. i dr. subjekti i službene kontrole)	720000	673937	761,724	94%	26.86%
P3	Dozimetrijska kontrola	83,000	93,854	87,529	113%	3.74%
P3.1	Lični monitoring zaposlenih u zoni jonizujućeg zračenja	65,000	72,849	68,188	112%	2.90%
P3.2	Kontrola rendgen aparata i radne sredine	18,000	21,005	19,341	117%	0.84%
P4	Radna sredina	10,000	4,751	2,846	48%	0.19%
P5	Toksikologija	15,000	14,225	15,209	95%	0.57%
P6	Medjunarodni, nacionalni projekti, donacije i sl.	250,000	215,322	216,632	86%	8.58%
P7	Ostali prihodi	15,000	35,715	17,979	238%	1.42%
	UKUPAN PRIHOD (P1-P7)	2,419,065	2,509,360	2,423,093	104%	100.00%
II	RASHODI	Planirano za 2022. god.	Ostvareno 01.01.-31.12.'22	Ostvareno 01.01.-31.12.'21	% ostvarenja Plana	% učešća u uk. prihodima
R						
1	Materijalni troškovi	629,000	643,542	514,514	102%	26.83%
R1.1.	Troškovi osnovnog materijala i hemikalija	160,000	237,524	149,912	148%	9.90%
R1.2.	Troškovi održavanja higijene u radnim prostorijama	9,000	7,276	6,412	81%	0.30%
R1.3.	Troškovi potrošnog materijala	25,000	19,827	26,578	79%	0.83%
R1.4.	Troškovi kancelarijskog materijala	15,000	13,733	12,250	92%	0.57%
R1.5.	Troškovi električne energije	32,000	32,630	30,987	102%	1.36%
R1.6.	Troškovi goriva	20,000	17,510	16,096	88%	0.73%
R1.7.	Troškovi održavanja opreme	90,000	118,486	75,995	132%	4.94%
R1.8.	Troškovi održavanja građevinskih objekata	8,000	512	4,910	6%	0.02%
R1.9.	Troškovi zaštite na radu	15,000	22,659	12,369	151%	0.94%
R1.1 0	Troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu (dnevnice +putni troškovi)	35,000	31,802	35,179	91%	1.33%
R1.1 1	Troškovi telefona, interneta i GPRS prenosa podataka	11,000	9,003	9,430	82%	0.38%
R1.1 2	PTT troškovi	6,000	5,450	5,276	91%	0.23%
R1.1 3	Troškovi uvođenja sistema kvaliteta, akreditacije i ostalih ovlašćenja	52,000	46,357	51,896	89%	1.93%
R1.1 4	Troškovi proizvodnih usluga	9,000	8,328	8,490	93%	0.35%
R1.1 5	Troškovi izrade i održavanja softvera	15,000	7,458	5,250	50%	0.31%
R1.1 6	Troškovi zaštite i obezbjeđenja objekta	3,000	2,063	1,128	69%	0.09%
R1.1 7	Troškovi aut. honorara sa intelekt.uslugama i porez. doprinosima	35,000	30,112	38,220	86%	1.26%
R1.1 8	Troškovi realizacije projekata - angažovanje podugovarača - pravna lica	40,000	8,872	17,762	22%	0.37%
R1.1 9	Troškovi realizacije projekata - angažovanje podugovarača - fizička lica	15,000	15,608	0	104%	0.65%
R1.2 0	Troškovi sanacije i adaptacije	25,000	0	0	0%	0.00%
R1.2 1	Troškovi transportnih usluga	7,000	7,108	4,606	102%	0.30%
R1.2 2	Troškovi prihvata, skladištenja i izvoza hemijskog otpada	2,000	1,224	1,768	61%	0.05%
R2	Ostali troškovi	218,500	205,877	176,171	94%	8.58%
R2.1.	Troškovi stručne literature	2,000	1,774	1,265	89%	0.07%
R2.2.	Troškovi vode i komunalnih usluga	7,000	6,360	6,930	91%	0.27%

R2.3.	Troškovi reklame i propagande	5,000	2,638	600	53%	0.11%
R2.4.	Troškovi struč.ospos. i obuka kadra	10,000	3,650	1,156	37%	0.15%
R2.5.	Troškovi reprezentacije (uključeni dobav. za potrebe sopstvenog bifea)	7,000	8,011	7,029	114%	0.33%
R2.6.	Troškovi osiguranja zaposlenih	9,000	9,008	10,478	100%	0.38%
R2.7.	Troškovi osiguranja osnovnih sredstava	1,500	1,118	1,324	75%	0.05%
R2.8.	Troškovi registracije motornih vozila i kasko osiguranja	6,000	4,432	4,616	74%	0.18%
R2.9.	Troškovi zakupa poslovnih prostora	12,000	3,083	9,119	26%	0.13%
R2.1 0	Troškovi poreza, carina, špedicija, uskladištenja	16,000	22,391	14,192	140%	0.93%
R2.1 1	Troškovi platnog prometa	10,000	9,951	9,709	100%	0.41%
R2.1 2	Kamate na finasijske kredite, lizing i negativne kursne razlike	5,000	13,310	4,194	266%	0.55%
R2.1 3	Troškovi revizorskih i konsultantskih usluga	5,000	3,300	0	66%	0.14%
R2.1 4	Sudski troškovi, troškovi vjestacenja i izvrsne sudske odluke	2,000	839	4,907	42%	0.03%
R2.1 5	Troškovi advokatskih usluga	4,000	3,650	760	91%	0.15%
R2.1 6	Troškovi sudskih, administr. i dr. taksi	3,000	1,193	1,665	40%	0.05%
R2.1 7	Troškovi prevoza	61,000	56,696	50,377	93%	2.36%
R2.1 8	Davanja Sindikatu CETI	20,000	19,490	8,870	97%	0.81%
R2.1 9	Troškovi solidarne pomoći	15,000	12,792	19,234	85%	0.53%
R2.2 0	Rashodi osnovnih sredstava	5,000	482	8,055		0.02%
R2.2 1	Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	5,000	2,047	5,775		0.09%
R2.2 2	Ostali troškovi – CETI-a	8,000	19,662	5,916	246%	0.82%
R3	Troškovi amortizacije	220,000	223,330	219,651	102%	9.31%
R4	Bruto zarade sa porezima i doprinosima	1,144,500	1,166,039	1,032,831	102%	48.61%
R3.1	Zarade sa porezima i doprinosima i fiksnim dijelom	1,100,000	1,130,667	1,013,033	103%	47.14%
R3.2	Naknada Upravnom odboru u ukupnom bruto iznosu	32,500	22,178	19,798	68%	0.92%
R3.3	Isplata otpremnina na dobrovoljnoj osnovi	12,000	13,194	0	110%	0.55%
R5	Zimnica		61,402	54,771	n/a	2.56%
R6	Otpis potraživanja	20,000	19,651	16,923	98%	0.82%
R7	Poboljšanje uslova stanovanja zaposlenih	30,000	28,596	32,141	95%	1.19%
R8	Troškovi agencije za zapošljavanje	20,000	19,608	104,047	98%	0.82%
R9	Troškovi međunarodnih i nacionalnih projekta i sl.	65,000	30,684	23,197	47%	1.28%
UKUPNI RASHODI (R1 - R9)		2,347,000	2,398,729	2,174,246	102%	
FINANSIJSKI REZULTAT - DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		72,065	110,631	248,847	154%	

12.4. Investicije u 2022. godini

Ukupna investiciona ulaganja u 2022. godini iznosila su 225.305 eura.

		Planirano	Ostvareno
Inv1	Investicije (sopstvena sredstva)	200.000	203.791
Inv 2	Oprema dobijena iz međunarodnih projekata	35.000	21.514
	Ukupno:	235.000	225.305

CETI je u 2022. godini iz sopstvenih sredstava izdvojio **225.305 eura** u neto iznosu (iznos bez carine i PDV) za investicije, koje se odnose na:

1. Nabavku planirane opreme za obavljanje djelatnosti (razna laboratorijska oprema) u iznosu od **159.921,30** neto iznosu (iznos bez carine i PDV) iz dobiti za 2021. godinu u skladu sa Odlukom Vlade CG br. 07-7565 od 24.11.2022. godine.
2. Nabavku opreme za obavljanje djelatnosti (razna laboratorijska oprema, razna poslovno - administrativna oprema, oprema za klimatizaciju, ostala oprema i sl.) od sredstava iz redovnog poslovanja za 2022. godinu u iznosu od **43.869,70 eura**.
3. Nabavka oprema za ispitivanje vazduha donatora IAEA - Beč u iznosu od **21.514,00 eura**

13. Realizacija odluke Vlade o raspodjeli dobiti Društva za 2021. godinu

Na osnovu člana 8 stav 1 alineja 4 Odluke o osnivanju d.o.o. "Centar za ekotoksikološka ispitivanja" Podgorica, Vlada Crne Gore (kao osnivač jednočlanog društva), na sjednici održanoj 24.11.2022. godine, donijela je odluku o raspodjeli dobiti d.o.o. "Centar za ekotoksikološka ispitivanja" Podgorica za 2021. godinu. Dobit d.o.o. "Centar za ekotoksikološka ispitivanja" Podgorica iskazana u finansijskim iskazima društva za 2021. godinu koja je opredijeljenja za nabavku opreme iznosila je ukupno 221.100,00 eura. Vrijednost nabavljene opreme u 2022. godini iznosi 159.921.30 eura. Razlika opredijeljenih sredstava iz neraspoređene dobiti za 2021. godinu i iskorišćenih sredstava koja je nastala kao rezultat smanjenja planiranih vrijednosti opreme putem javnih nabavki iznosi 65.524,70 eura. Ova razlika je nastala kao rezultat ušteda u pogledu nabavne cijene opreme putem sistema javnih nabavki i iskoristiće se tokom narednog perioda za nabavku nedostajuće opreme potrebne za nesmetano funkcionisanje Društva i proširenje obima akreditacije.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Statutom CETI sva nabavljena oprema je morala biti procijenjena od strane ovlašćenog procjenjivača kako bi se sproveo postupak povećanja osnovnog kapitala Društva na dan 31.12.2022. godine. Analizu iskorišćenih sredstava iz neraspoređene dobiti CETI za 2021. godinu uradio je ovlašćeni procijenitelj Rade Šćekić iz Podgorice (prilog ovog Izvještaja).

14. Zaključak

Program rada, uprkos krizi izazvanoj pandemijom COVID – 19 kao i globalnom ekonomskom krizom realizovan je uspješno i u skladu sa planom. Kvalitetno i blagovremeno su realizovani ugovoreni monitoring poslovi iz oblasti životne sredine i bezbjednosti hrane koji se sprovode za potrebe Agencije za zaštitu životne sredine, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Veterinarske i Fitosanitarne uprave. Svi poslovi, analize, po zahtjevu Zdravstveno-sanitarne inspekcije, Veterinarske inspekcije, drugih

državnih organa i institucija realizovani su na kvalitetan i efikasan način. Uspješno su ispunjeni svi zahtjevi za uslugama od strane privrede i građana.

Svojom Politikom kvaliteta, CETI u kontinuitetu iskazuje svoju dosljednu opredijeljenost za kvalitet na svim nivoima rada i djelovanja, a sve sa ciljem postizanja povjerenja krajnjeg korisnika u stručnost, nepristranost i dosljednost u sprovođenju ispitivanja. Osiguranje kvaliteta izlaznih rezultata ispitivanja izgrađuje se i održava dosljednim pridržavanjem zakona, podzakonskih akata, propisanih pravila sistema upravljanja kvalitetom i transparentnom saradnjom u ispunjavanju potreba krajnjih korisnika.

Osnovni zadatak svih zaposlenih, a to je održavanje akreditacije prema MEST ISO/IEC 17025:2011 standardu, kao i planiranje proširenja postojećeg obima akreditacije sa metodama ispitivanja, uspješno je sproveden u posmatranom periodu kao i uvijek do sada.

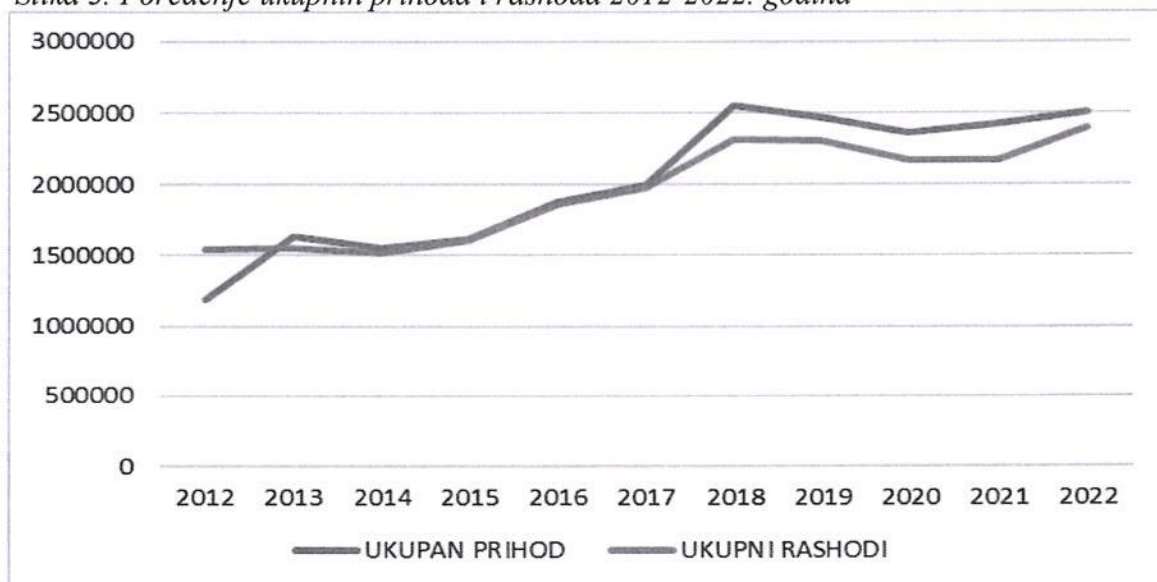
U cilju ublažavanja posljedica loše ekonomske situacije i teškoća u poslovanju firme, smanjenja obima posla i otežane naplate, krajem 2012. i tokom 2013. godine kroz Program transformacije i optimizacije poslovanja, preduzet je niz mjera koje su za rezultat imale smanjenje rashoda po osnovu zarada i materijalnih troškova, restrukturiranje unutar firme, bolju organizaciju posla. Efekat tada sprovedenih mjera i stalnog rada na unapređenju i optimizaciji poslovanja ima za rezultat pozitivno finansijsko poslovanje od 2013. godine, u kontinuitetu.

Na slici 3. koja slijedi dat je pregled finansijskog poslovanja u poslednjih deset godina.

Od 2013. godine CETI u kontinuitetu ostvaruje rast prihoda i pozitivan finansijski rezultat. Pozitivan trend se očekuje i u 2023. godini, jer će CETI nastaviti sa optimizacijom poslovanja i uložiti maksimalne napore na iznalaženju dodatnih izvora finansiranja kroz međunarodne i nacionalne projekte kao i do sada.

Prepoznavanje CETI kao kompetentne institucije u nacionalnim okvirima i šire rezultiralo je povećanim obimom posla (veći broj ugovora, projekata itd.), a samim tim i značajnim povećanjem prihoda od preko 100% u 2022. godini u odnosu na 2012. godinu.

Slika 3. Poređenje ukupnih prihoda i rashoda 2012-2022. godina

I pored toga, poslovanje CETI je u velikoj mjeri bilo i jeste uslovljeno eksternim faktorima. Na obim posla najviše utiče privredna situacija i potencijalne akcidentne situacije u oblastima djelovanja CETI,

aktivnosti i intenzitet kontrola inspekcijskih organa, u velikoj mjeri i politika finansiranja državnih programa, pa dakle i aktuelna Budžetska ograničenja, što veoma otežava realno planiranje i ispunjenje projektovanih ciljeva. Uprkos tome CETI vizijom koju slijedi svih ovih godina uspjeva da potvrdi svoju samoodrživost uz kontinuirano ulaganje u edukaciju kadra, nabavku najsavremenije opreme i usvajanje najsavremenijih analitičkih metoda. U prilog tome govori i činjenica da gotovo nijedan ozbiljniji infrastrukturni projekat, projekti u oblasti zaštite životne i radne sredine, bezbjednosti hrane i sl. ne može proći bez aktivne uloge CETI. Potvrda ovoj tvrdnji su i brojna priznanja koja je CETI dobio u prethodnom periodu kako sa relevantnih međunarodnih adresa tako i u Crnoj Gori:

- Nagrada Privredne komore Crne Gore za uspješno poslovanje, april 2017. godine
- Nosioc sertifikata Excellent SME od 2016. godine
- Nosioc sertifikata Solvent rating za 2019, 2020 i 2021. godinu
- Nosioc NATO - NCAGE sertifikata od 2014. godine
- Predstavljanje u publikaciji „100 najvećih“ u kojoj su navedene najveće i najprofitabilnije kompanije u Crnoj Gori.

Izvršni direktor
Vidoje Petričić

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/

na dan 31.12.2022 godine

BROJ ISKAZA: 80343/2022

Popunjava lice	
Matični broj: 02908433	Šifra djelatnosti: 7120
Popunjava: Natasa Radonjic	

Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA" - PODGORICA	
Sjedište: BULEVAR ŠARLA DE GOLA 2, PODGORICA, CRNA GORA	

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
	A K T I V A					
00	A. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	001				
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		1711222	1709728	
01	I. NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003				
010	1. Ulaganja u razvoj	004				
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005				
012	3. Goodwill	006				
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007				
	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008		1711222	1709728	
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009				
023	2. Postrojenja i oprema	010		1645982	1635858	
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011		65240	65240	
024	3.1. Investicione nekretnine	012				
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013				
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014		65240	65240	
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015			8630	
	III DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROCNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016				
030, 039 (dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017				
033(dio) 039(dio)	2. Dugorocni krediti matricnom i zavisnim pravnim licima	018				

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
031(dio) .032(dio) .039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019				
033(dio) .039(dio)	4. Dugorocni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020				
031(dio) .032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021				
032(dio) .034,035,0 36,039 (dio)	6. Dugorocna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrijednosti)	022				
038,039 (dio)	7. Ostali dugorocni finansijski plasmani i potraživanja	023				
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024				
	D. OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		1532559	1556770	
	I. ZALIHE (027 do 030)	026		140716	138804	
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	027		140223	138209	
11	2. Nedovršena proizvodnja	028				
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029				
15	4. Dati avansi	030		493	595	
	II. KRATKOROCNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		371484	406314	
202,203,2 09(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032		278197	304023	
200,209 (dio)	2. Potraživanja od maticnog i zavisnih pravnih lica	033				
201,209 (dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034				
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		93287	102291	
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036				
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037				
21, 22,osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038		93287	102291	
	III. KRATKOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039				
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namijenjeno trgovanju	040				

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udjeli	041				
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkorocni finansijski plasmani	042				
24	IV. GOTOVINA NA RACUNIMA I U BLAGAJNI	043		1020359	1011652	
04	V. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044				
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANICENJA	045		1230	1558	
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		3245011	3268056	
	PASIVA					
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		2315264	2222652	
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		1628650	1451211	
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103				
320	III. EMISIONA PREMIJA	104				
	IV. REZERVE (106+107+108+109+110)	105				
321	1. Zakonske rezerve	106				
322(dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322(dio)	3. Druge rezerve	108				
330 i potr.saldo rac. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	4. Pozitivne revalorizacije rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109				
dugov.sald o rac. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	5. Negativne revalorizacije rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
	VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111		686614	771441	
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112		594002	545995	
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113		92612	225446	
350	3. Gubitak ranijih godina	114				
351	4. Gubitak tekuće godine	115				
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116				
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I DUGOROCNE OBAVEZE (118+122)	117		2876	7645	

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
	I. DUGOROCNA REZERVISANJA (119 do 121)	118				
404(dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119				
400(dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120				
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugorocna rezervisanja	121				
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (123+124)	122		2876	7645	
414, 415	1. Dugorocni krediti	123				
41 bez 414, 415	2. Ostale dugorocne obaveze	124		2876	7645	
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125		80123	78651	
495(dio)	D. DUGOROCNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126		441647	562891	
	E. KRATKOROCNA REZERVISANJA I KRATKOROCNE OBAVEZE (128+129)	127		325427	334429	
467	I KRATKOROCNA REZERVISANJA	128				
	II KRATKOROCNE OBAVEZE (130 do 137)	129		325427	334429	
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio), 426 i 429 (dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130				
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131				
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132		62917	108101	
433, 434, 440-449	4. Obaveze prema dobavljačima	133		218837	147991	
439(dio)	5. Obaveze po mjenicama	134				
420 i 431	6. Obaveze prema matricnom i zavisnim pravnim licima	135				
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkorocne obaveze (138 do 142)	137		43673	78337	
439(dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138				
45 i 46	8.2. Ostale kratkorocne obaveze	139		2780		
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140		24346	54608	
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141		16547	23729	

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
490, 491, 494, 495 (dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANICENJA	143		79674	61788	
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		3245011	3268056	

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG” broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U
Dana 18.03.2023

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Natasa Radonjic

Natasa Radonjic

Odgovorno lice

Vidoje Petricic

Vidoje Petricic

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/

u periodu od 01.01.2022 do 31.12.2022 godine

BROJ ISKAZA: 80343/2022

Popunjava lice	
Matični broj: 02908433	Šifra djelatnosti: 7120
Popunjava: Natasa Radonjic	

Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA
ISPITIVANJA" - PODGORICA

Sjedište: BULEVAR ŠARLA DE GOLA 2, PODGORICA, CRNA GORA

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201		2258323	2188482
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		225566	217297
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205		215322	216632
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206		10244	665
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210+210a)	208		881007	755577
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	209		397905	284566
53, 54(dio) i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210		259772	251360
540	c) Amortizacija	210a		223330	219651
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi (212+213)	211		1438255	1348968
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i licni rashodi	212		1088245	850469
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		350010	498499
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		66761	103228
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		246119	213937
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		37130	181334
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217			
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218			
584, 589(dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtno imovine (osim finansijske)	219			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220		66157	65506
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		98470	235728
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222			
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226		25471	17314
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od maticnog i zavisnih pravnih lica	227			
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229		25471	17314
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230			
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekucih potraživanja od maticnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekucih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekucih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233			
	12. Vrijednosno uskladjivanje kratkorocnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine (235-236)	234			
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog uskladjivanja kratkorocnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine	235			
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog uskladjivanja kratkorocnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine	236			
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		13310	4195
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa maticnim i zavisnim pravnim licima	238			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240		13310	4195
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241		12161	13119
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		110631	248847
690 – 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		110631	248847
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		18019	23401
721	1. Tekuci porez na dobit	246		16547	23729
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247		1472	-328
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		92612	225446
	VI. Bruto rezultat drugih stavki rezultata /povezanih sa kapitalom / (250 do 257)	249			
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasnicke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
	VII. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda u vezi sa drugim stavkama rezultata /povezanim sa kapitalom/	258			
	VIII. Neto rezultat drugih stavki rezultata povezanih sa kapitalom/ (249-258)	259			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	IX. Neto sveobuhvatni rezultat (248+259)	260		92612	225446
	X. Zarada po akciji	261			
	1. Osnovna zarada po akciji	262			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
	XI. Neto rezultat koji pripada vlasnicima maticnog pravnog lica	264			
	XII. Neto rezultat koji pripada učešćima koji ne obezbjeđuju kontrolu	265			

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG" broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U _____

Dana 18.03.2023

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Natasa Radonjic

Natasa Radonjic

Odgovorno lice

Vidoje Petricic

Vidoje Petricic

OBRAČUN AMORTIZACIJE OSNOVNIH SREDSTAVA

Popunjava lice	
Matični broj: 02908433	Šifra djelatnosti: 7120
Popunjava: Natasa Radonjic	

Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA" - PODGORICA	
Sjedište: BULEVAR ŠARLA DE GOLA 2, PODGORICA, CRNA GORA	

BROJ ISKAZA: 80343/2022

Broj grupe	Početni saldo	Kupovina sredstava koja se stavljaju u upotrebu	Prodaja sredstava tokom godine	Neotpisana vrijednost (2+3-4)	Stopa %	Amortizacija (5 x 6)	Neotpisana vrijednost na kraju godine (5-7)
I	2	3	4	5	6	7	8
I	36111.58	0	0	36111.58	5	1805.58	34306
II	77590.33	2585.88	24.03	80152.18	15	12022.83	68129.35
III	786124.65	211683.88	111.18	997697.35	20	199539.47	798157.88
IV	809.45	0	0	809.45	25	809.45	0
V	20225.03	11035.11	0	31260.14	30	9378.04	21882.1
UKUPNO	0	0	0	0	0	0	0

NAPOMENA: Početni saldo na početku godine jednak je neotpisanoj vrijednosti na kraju prethodne godine.

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Natasa Radonjic

Natasa Radonjic

Odgovorno lice

Vidoje Petricic

Šef računovodstva

Direktor

Dana 18.03.2023

STATISTIČKI ANEKS

na dan _____ godine

BROJ ISKAZA: 80343/2022

Popunjava lice	
Matični broj: 02908433	Šifra djelatnosti: 7120
Popunjava: Natasa Radonjic	

Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA" - PODGORICA
Sjedište: BULEVAR ŠARLA DE GOLA 2, PODGORICA, CRNA GORA

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	Prosječan broj zaposlenih (ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca podijeljen sa brojem mjeseci)	001		82	77
60	Prihodi od prodaje robe	002			
61	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	003		2258323	2188482
62	Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	004			
640	Prihodi od subvencija, prihodi od dotacija i prihodi od donacija	005		74528	78978
650	Prihodi od zakupnina	006			
673	Dobici od prodaje materijala	007			
501	Nabavna vrijednost prodate robe	008			
511	Troškovi materijala za izradu	009		252710	172941
512	Troškovi ostalog materijala (režijskog)	010		95055	64543
513	Troškovi goriva i energije	011		50140	47083
520	Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	012		1071617	1031871
529	Naknada troškova smještaja i ishrane na službenom putu, naknade troškova prevoza na službenom putu	013		183063	133336
53	Troškovi proizvodnih usluga	014		184274	190302
531 i 532	Troškovi transportnih usluga i troškovi usluga održavanja	015		76067	61291
533	Troškovi zakupnina	016		7593	10610
534 i 535	Troškovi sajmova i troškovi reklame i propagande	017		2638	600
536	Troškovi istraživanja	018		8696	23197
550 i 551	Troškovi neproizvodnih usluga i troškovi reprezentacije	019		30837	20707
552 i 553	Troškovi premija osiguranja i troškovi platnog prometa	020		17298	17338
573	Gubici od prodaje materijala	021			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
10	Zalihe materijala	022		140223	138209
11	Zalihe nedovršene proizvodnje	023			
12	Zalihe gotovih proizvoda	024			
13	Zalihe roba	025			
	Analiticki prikaz prihoda i izdataka vezanih za nematerijalnu imovinu				
652	Prihodi od naknada po osnovu patenata	026			
652	Prihodi po osnovu autorskih prava	027			
652	Prihod od prodaje licenci	028			
010	Ulaganje u razvoj	029			
0100	Ulaganja u razvoj tržišta, sa efektom dužim od jedne godine	030			
0101	Ulaganja u razvoj tehnologije, sa efektom dužim od jedne godine	031			
0102	Ulaganja u razvoj proizvoda, sa efektom dužim od jedne godine	032			
0103	Ostali izdaci za razvoj	033			
0108	Ispravka vrijednosti ulaganja u razvoj	034			
0109	Obezbjeđivanje vrijednosti ulaganja u razvoj	035			
011	Koncesije, patenti, licence i slična prava	036			
0110	Koncesije	037			
0111	Patenti	038			
0112	Licence	039			
0113	Pravo na industrijski uzorak, žig, model, zaštitni znak i sl.	040			
0114	Druga slična prava	041			
0118	Ispravka vrijednosti koncesija, patenata licenci i sličnih prava	042			
0119	Obezbjeđivanje koncesija, patenata licenci i sličnih prava	043			
012	Goodwill	044			
0120	Goodwill nastao po osnovu stecene (pripojene) neto imovine drugog pravnog lica	045			
0121	Goodwill nastao po osnovu kupovine akcija i udjela u drugom pravnom licu	046			
0129	Obezbjeđivanje goodwill-a	047			
014	Ostala nematerijalna ulaganja	048			
0140	Racunarski programi	049			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
0141	Pravo korišćenja gradskog građevinskog zemljišta	050			
0142	Ulaganja u lizing	051			
0145	Ostala nematerijalna ulaganja	052			
0148	Ispravka vrijednosti ostalih nematerijalnih ulaganja	053			
0149	Obezbvredjenje ostalih nematerijalnih ulaganja	054			
015	Nematerijalna ulaganja u pripremi	055			
0150	Ulaganja u razvoj u pripremi	056			
0151	Interno generisana nematerijalna ulaganja u pripremi	057			
0155	Druga nematerijalna ulaganja u pripremi	058			
0159	Obezbvredjenje nematerijalnih ulaganja u pripremi	059			
016	Avansi za nematerijalna ulaganja	060			
0160	Avansi za nematerijalna ulaganja u razvoj	061			
0161	Avansi za druga nematerijalna ulaganja	062			

U _____
Dana 18.03.2023

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Natasa Radonjic

Natasa Radonjic

Odgovorno lice

Vidoje Petricic

Vidoje Petricic

NAPOMENE

UZ FINANSIJSKE ISKAZE

U skladu sa odredbama člana 27 stav 4 Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 139/22) donose se

POJEDNOSTAVLJENE NAPOMENE ZA MIKRO I MALA PRAVNA LICA ZA 2022. GODINU ZA PRAVNO LICE CETI

I OPŠTE INFORMACIJE O PRAVNOM LICU

Naziv pravnog lica: Centar za ekotoksikološka ispitivanja

Pravna forma pravnog lica: D.O.O.

Sjedište pravnog lica : Bulevar Šarla de Gola broj 2 Podgorica

Opis prirode poslovanja i glavnih aktivnosti:

77120 - Tehnička ispitivanja i analize

Naziv matičnog pravnog lica i krajnjeg vlasnika matičnog pravnog lica: Vlada Crna Gore

Podatak o prosječnom broju zaposlenih u toku izvještajnog perioda, na bazi stanja krajem svakog mjeseca: 82

II INFORMACIJE O USAGLAŠENOSTI FINANSIJSKIH ISKAZA SA NACIONALNIM PROPISIMA I MSFI

Finansijski iskazi za poslovnu 2022. godinu sastavljeni su shodno odredbama člana 11 Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 145/21 od 31.12.2021, 152/22 od 30.12.2022) kojim je propisano da *"Pravno lice dužno je da pripremi godišnje finansijske iskaze i konsolidovane iskaze sa stanjem na dan 31. decembra poslovne godine, odnosno na dan registracije statusnih promjena (spajanje, pripajanje, podjela) i na dan donošenja odluke o dobrovoljnoj likvidaciji pravnog lica"*.

Odredbama člana 5 Zakona o računovodstvu sastavljanje finansijskih iskaza vrši se po "MRS, odnosno po MSFI, koje je objavio IASB i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje".

Društvo primjenjuje sledeća podzakonska akta koja čine sastavni dio okvira za finansijsko izveštavanje:

- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20 od 06.03.2020, 139/21 od 29.12.2021, 013/22 od 04.02.2022, 139/22 od 16.12.2022),
- Pravilnik o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20 od 06.03.2020) i
- Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica ("Službeni list Crne Gore", br. 126/22 od 18.11.2022).

Finansijski izveštaji su u svim svojim djelovima usklađeni sa svim relevantnim odredbama Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja i relevantnim zahtjevima zakonske i podzakonske regulative.

Pri sastavljanju i prikazivanju finansijskih izveštaja korišćeni su Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja usklađeni sa Obavještenjem Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore (broj 93-22 od 12.07.2022.godine).

Zvanična valuta u Crnoj Gori u kojoj su iskazane pozicije finansijskih iskaza je Euro (EUR).

Finansijske iskaze koji su sastavljeni u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja čine:

1. Iskaz o finansijskoj poziciji /bilans stanja/;
2. Iskaz o ukupnom rezultatu /bilans uspjeha/;
3. Iskaz o tokovima gotovine;
4. Iskaz o promjenama na kapitalu;
5. Računovod. politike i Napomene uz finansijske izveštaje.

U skladu sa odredbama člana 6 Zakona o računovodstvu, o razvrstavanju pravnih lica, „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ d.o.o. Podgorica – u daljem tekstu CETI d.o.o. je razvrstan u "malo pravno lice", jer je na dan 31.12.2022. godine ispunjavao dva od tri kriterijuma prema kojima se vrši razvrstavanje:

- Prema kriterijumu da je ukupan prihod na godišnjem nivou veći od 700.000€ a manji od 8.000.000 €;
- Prema kriterijumu da je ukupna aktiva veća od 350.000€ a manja od 4.000.000 €.

Prema odredbama člana 11 Zakona o računovodstvu , malo pravno lice je u obavezi da sastavlja i dostavlja sljedeće iskaze:

1. **Iskaz o finansijskoj poziciji /bilans stanja/;**
2. **Iskaz o ukupnom rezultatu /bilans uspjeha/;**
3. **Statistički aneks**
4. **Pojednostavljene napomene uz finansijske iskaze**

U nastavku dajemo Napomene uz propisane finansijske iskaze.

III INFORMACIJA O KOREKCIJI POČETNOG STANJA PO OSNOVU GREŠKE I PROMJENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Privredno društvo **CETI iz Podgorica u svojim finansijskim iskazima za poslovnu 2022. godinu** nije imalo korekcija početnog stanja po osnovu greške i promjene računovodstvenih politika.

IV INFORMACIJA O PRIMJENJENIM OSNOVAMA ZA VREDNOVANJE POZICIJA U PRIPREMI FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Osnove za vrednovanje pozicija finansijskog izvještaja obuhvataju osnove za vrednovanje ekonomskih pozicija koje čine Bilans stanja i Bilans uspjeha kao finansijske iskaze.

Odmeravanje je proces utvrđivanja monetarnih iznosa po kojima se elementi finansijskih izveštaja priznaju i knjiže u bilansu stanja i bilansu uspeha. To uključuje odabir konkretne osnove odmeravanja. Osnov odmeravanja koji je naše privredno društvo koristilo za 2022. godinu u pripremi svojih finansijskih izveštaja je istorijski trošak.

(a) **Istorijski trošak.** Imovina se evidentira u visine iznosa gotovine ili gotovinskih ekvivalenata koji je plaćen ili fer vrednosti nadoknade date za njihovo sticanje u momentu njihovog sticanja. Obaveze se evidentiraju po iznosu primljene nadoknade u zamenu za obavezu, ili u nekim okolnostima (na primer, porez na dobitak), u iznosu gotovine ili gotovinskog ekvivalenta za koji se očekuje da će biti plaćeni za izmirenje obaveze u toku redovnog poslovanja.

Društvo je usvojilo finansijski koncept kapitala u sačinjavanju svojih finansijskih izveštaja. U skladu sa finansijskim konceptom kapitala, kao što je investiran novac ili investirana kupovna moć, kapital je sinonim sa neto imovinom ili kapitalom entiteta. Održanje finansijskog

kapitala. U skladu sa ovim konceptom, dobitak je jedino zarađen ako finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na kraju perioda prevazilazi finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na početku perioda, nakon izuzeća svake raspodele prema ili uplata od strane vlasnika u toku perioda.

Priznavanje imovine

Imovina se priznaje u bilansu stanja kada je priliv budućih ekonomskih koristi u entitet verovatan, i kada imovina ima cenu koštanja ili vrednost koja se može pouzdano odmeriti.

Imovina se ne priznaje u bilansu stanja kada je nastao rashod za koji se smatra malo verovatnim da će rezultirati prilikom ekonomskih koristi u entitet nakon tekućeg obračunskog perioda. Umesto toga, takva transakcija rezultira u priznavanju rashoda u bilansu uspeha. Takav tretman ne implicira da namera rukovodstva u pravljenju rashoda nije bila da se generišu buduće ekonomske koristi za entitet, niti da je rukovodstvo bilo obmanuto. Jedina implikacija jeste da je stepen neizvesnosti da će ekonomske koristi priticati u entitet posle tekućeg obračunskog perioda nedovoljan da opravda priznavanje imovine.

Priznavanje obaveza

Obaveza se priznaje u bilansu stanja kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti posledica izmirenja sadašnje obaveze i kada se iznos po kome će se izmirenje izvršiti može pouzdano odmeriti. U praksi, obaveze po ugovorima koje su jednako proporcionalno neizvršene (na primer, obaveze za naručene zalihe koje još uvek nisu primljene) generalno se ne priznaju kao obaveze u finansijskim izveštajima. Međutim, takve obaveze mogu ispuniti definiciju obaveze i, pod uslovom da su kriterijumi priznavanja ispunjeni u datim okolnostima, mogu se kvalifikovati za priznavanje. U takvim okolnostima, priznavanje obaveze zahteva i priznavanje sa njom povezane imovine ili rashoda.

Priznavanje prihoda

Prihod se priznaje u bilansu uspeha kada nastane povećanje budućih ekonomskih koristi, povezano sa povećanjem imovine ili smanjenjem obaveza, i koje može pouzdano da se odmeri. To faktički znači da se priznavanje prihoda odvija podudarno sa priznavanjem povećanja imovine ili smanjenja obaveza (na primer, neto povećanje imovine koje proističe iz prodaje robe ili usluga, ili smanjenje obaveza koje proističe iz otpusta duga).

Procedure koje se uobičajeno usvajaju u praksi za priznavanje prihoda, na primer zahtev da prihod treba da je zarađen, predstavljaju primenu kriterijuma priznavanja iz ovog Konceptualnog okvira. Takve procedure su generalno usmerene na ograničenje priznavanja prihoda za one stavke koje se mogu pouzdano odmeriti i koje imaju dovoljan stepen izvesnosti.

Priznavanje rashoda

Rashodi se priznaje u bilansu uspeha kada nastane smanjenje budućih ekonomskih koristi, povezano sa smanjenjem imovine ili povećanjem obaveza, i koje može pouzdano da se odmeri. To faktički znači da se priznavanje rashoda odvija podudarno sa priznavanjem povećanja obaveza ili smanjenja imovine.

Rashodi se priznaju u bilansu uspeha na osnovu direktne povezanosti između nastalih troškova i realizacije pojedinačnih stavki prihoda. Taj proces, koji se uobičajeno naziva uparivanjem rashoda sa prihodima, sastoji se od istovremenog ili kombinovanog priznavanja prihoda i rashoda koji rezultiraju direktno odnosno zajednički iz iste transakcije ili drugog događaja; na primer, različite komponente rashoda koje čine troškove prodate robe se priznaju istovremeno za prihodima po osnovu prodaje robe. Međutim, primena koncepta uparivanja u skladu sa ovim Konceptualnim okvirom ne dozvoljava priznavanje stavki u bilansu stanja koje ne ispunjavaju definiciju imovine ili obaveza.

Kada se očekuje nastanak ekonomskih koristi tokom nekoliko obračunskih perioda i kada je moguće uspostaviti vezu sa prihodima samo u opštem ili indirektnom smislu, onda se rashodi priznaju u bilansu uspeha na osnovu sistematičnih i racionalnih procedura alokacije. To je često neophodno u priznavanju rashoda povezanih sa korišćenjem imovine kao što su nekretnine, postrojenja, oprema, gudvil, patent i robne marke; u takvim slučajevima rashod se naziva amortizacijom. Takve procedure alokacije imaju za cilj priznavanje rashoda u obračunskim periodima u kojima se ekonomske koristi povezane sa takvim stavkama troše ili prestaju da postoje.

Rashod se priznaje u bilansu uspeha odmah kada rashod ne proizvodi bilo kakve buduće ekonomske koristi ili kada, u meri u kojoj je to slučaj, buduće ekonomske koristi se ne kvalifikuju, odnosno prestanu da se kvalifikuju za priznavanje u bilansu stanja kao imovina.

Rashod se takođe priznaje u bilansu uspeha u onim slučajevima kada obaveza nastane bez priznavanja imovine, kao u slučaju nastanka obaveze u vezi sa garancijom za proizvode.

V INFORMACIJA O RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA, KOJE SU ODABRANE I PRIMJENJENE NA ZNAČAJNE POSLOVNE PROMJENE I DOGAĐAJE

Izdvojeno iz Računovodstvenih politika :

Nekretnine, postrojenja i oprema

Član 22.

Nekretnine, postrojenja i oprema su materijalne stavke koje se drže za upotrebu u poslovne svrhe od kojih se očekuju buduće ekonomske koristi u periodu dužem od jednog obračunskog perioda.

Njihovo priznanje se vrši kada se ispune sledeći uslovi:

1. postoji izvjesnost priliva budućih ekonomskih koristi povezanih sa datim sredstvom u

periodu dužem od godinu dana i

2. nabavna vrijednost/ cijena koštanja datog sredstva se može pouzdano odmjeriti.

Alat se evidentira na računu –Ostale nekretnine, postrojenja i oprema, procijenjeni korisni vijek trajanja mu je pet godina, a amortizuje se uz primjenu linearnog metoda.

Vrednovanje prilikom početnog priznavanja

Kada su nekretnine, postrojenja i oprema pribavljeni:

- kupovinom, početno priznanje se radi u visini nabavne cijene; fakturna cijena, umanjena za popuste i rabate, uvećana za zavisne troškove nabavke,
- sopstvenom proizvodnjom, početno priznanje se radi u visini cijene koštanja, a kada je cijena koštanja veća od neto prodajne cijene, priznavanje se radi po neto prodajnoj cijeni,
- razmjenom, početno priznanje se radi u visini fer vrijednosti primljenog sredstva, a ako se ona ne može utvrditi, vrednovanje se vrši u visini fer vrijednosti datog sredstva u razmjenju, ako se i ona ne može utvrditi, vrednovanje se vrši u visini knjigovodstvene vrijednosti sredstva datog u razmjenju,
- razmjenom putem finansijskog lizinga, početno priznanje se radi kao sredstva i obaveze u iznosu koji je na početku lizinga jednak fer vrijednosti ili sadašnjoj vrijednosti minimalnih rata plaćanja ukoliko je ova vrijednost niža.

Naknadna ulaganja

Naknadna ulaganja koja imaju za posledicu poboljšanje kvaliteta sredstava po osnovu koga se očekuje priliv budućih ekonomskih koristi /veći obim proizvodnje, veći kapacitet sredstava, produžetak korisnog vijeka trajanja sredstva, povećanje produktivnosti, smanjenje troškova proizvodnje/ uvećavaju nabavnu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme.

Ulaganja koja imaju karakter tekućeg održavanja nekretnina, postrojenja i opreme predstavljaju rashod perioda u kom su nastala.

Rezervni djelovi nekretnina, postrojenja i opreme koji ispunjavaju opšte uslove priznavanja, a koji se mijenjaju u periodu dužem od tri godine uvećavaju nabavnu vrijednost sredstva, uz obavezu iskknjižavanja sadašnje vrijednosti zamijenjenog dijela.

Ulaganja u detaljnu kontrolu postrojenja u proizvodnom pogonu koja se vrši na svake tri godine, uvećavaju nabavnu vrijednost proizvodnog pogona, uz obavezu iskknjižavanja sadašnje vrijednosti iznosa koji se odnosi na prethodnu kontrolu.

Vrednovanje nakon početnog priznavanja

Član 23.

Nakon početnog priznavanja stavke nekretnina se vrednuju po metodu revalorizacije. Procjena vrijednosti nekretnina vrši se uvijek kada se dogodi odstupanje fer vrijednosti u odnosu na sadašnju knjigovodstvenu vrijednost u materijalno značajnom iznosu, a ukoliko takvih odstupanja nema procjena se vrši u periodu od tri godine.

Vrednovanje nakon početnog priznavanja za postrojenja vrši se po metodu nabavne vrijednosti, odnosno postrojenja se vrednuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu obračunatu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti.

Oprema se nakon početnog priznavanja vrednuje po metodu revalorizacije. Procjena vrijednosti opreme vrši se uvijek kada dođe do odstupanja fer vrijednosti u odnosu na

sadašnju knjigovodstvenu vrijednost u materijalno značajnom iznosu, a ukoliko takvih odstupanja nema procjena se vrši u periodu od četiri godine.

Revalorizaciona rezerva nastala po osnovu revalorizacije neke stavke nekretnina, postrojenja i opreme prenosi se u neraspoređenu dobit u momentu otuđenja te stavke, a najkasnije na datum sastavljanja finansijskih izvještaja za period u kome je stavka otuđena.

Umanjenje vrijednosti i amortizacija

Član 24.

Ako na datum bilansa stanja postoje pokazatelji da je došlo do umanjenja vrijednosti neke stavke nekretnina, postrojenja i opreme, vrši se procjena njene nadoknadive vrijednosti. Kada je nadoknadiva vrijednost stavke manja od njene knjigovodstvene vrijednosti, evidentira se gubitak od umanjenja vrijednosti, najprije smanjenjem revalorizacionih rezervi/ako su formirane za tu stavku/, zatim na teret rashoda perioda /ako nijesu formirane rezerve, odnosno ako se vrednovanje nakon početnog priznavanja za tu stavku vrši primjenom metoda nabavne vrijednosti/.

Ako na datum bilansa stanja postoje pokazatelji da prethodno priznato umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme više ne postoji ili postoji u manjem iznosu nego što je priznato, vrši se ponovna procjena nadoknadive vrijednosti i svođenje knjigovodstvene vrijednosti na nadoknadivu vrijednost, pri čemu se gubitak od umanjenja vrijednosti u ranijim periodima priznaje kao prihod.

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme koji započinje prvog dana narednog mjeseca u odnosu na datum pribavljanja, vrši se tako što se osnovica za obračun amortizacije /nabavna vrijednost uvećana za moguće troškove demontaže i dovođenja terena u prvobitno stanje, a umanjena za ostatak vrijednosti/ množi stopom za obračun amortizacije.

Ostatak vrijednosti-rezidualna vrijednost sredstava je procijenjeni iznos koji bi bio primljen danas ako bi sredstvo bilo otuđeno, poslije umanjenja za procijenjene troškove prodaje, uz pretpostavku da je sredstvo već na kraju svog korisnog vijeka trajanja. Ako je procijenjena rezidualna vrijednost materijalno beznačajna smatra se da je ona jednaka nuli. Rezidualnu vrijednost sredstava na datum njihove nabavke procjenjuje komisija koju imenuje direktor poslovnog društva. Procijenjeni korisni vijek i rezidualna vrijednost po potrebi se preispituju i usklađuju.

Stopa za obračun amortizacije se utvrđuje na osnovu procijenjenog vijeka trajanja tako što se podijeli broj 100 sa korisnim procijenjenim vijekom trajanja. Amortizacija se obračunava primjenom linearnog metoda za sredstva koja se koriste na uobičajeni način i uobičajenom dinamikom.

Za sredstva čiji način korišćenja odstupa od uobičajenog /sredstva funkcionalno povezana sa sredstvima koja nijesu pribavljena pa se ne koriste ili za sredstva koja su se koristila u tri smjene pa prelaze na korišćenje u jednu ili dvije smjene/, treba da se odredi poseban metod za obračun amortizacije sredstava, a obavijest o tome se stavlja na znanje uz prikaz stopa za obračun amortizacije i rezidualne vrijednosti pojedinačnih nekretnina, postrojenja i opreme.

Obračun amortizacije prestaje kada se stavka nekretnine, postrojenja i opreme isknjiži, kao i kada se ona reklasifikuje kao stalno sredstvo namijenjeno prodaji.

Nekretnine i oprema isknjižavaju se iz poslovnih knjiga u momentu otuđenja ili kad se trajno povuku iz upotrebe, a od njihovog rashodovanja se ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji nastaju povlačenjem nekog sredstva iz upotrebe ili njegovim rashodovanjem priznaju se kao prihod ili rashod u periodu u kom su nastali.

Za nekretnine, postrojenja i opremu koriste se sledeći vijek upotrebe i stope amortizacije:

r.br.	OPIS	Korisni vijek trajanja(u godinama)	Stopa amortizacije u %
1.	Građevinski objekti	40	2.5%
2a.	Oprema za obavljanje osnovne djelatnosti Centra -Bazična laboratorijska oprema	15	6,67%
2b.	Oprema za obavljanje osnovne djelatnosti Centra -Ostala Laboratorijska oprema	10	10%
2c.	Oprema za obavljanje osnovne djelatnosti Centra -Ostala oprema	5	20%
3.	Oprema za klimatizaciju	10	10%
4.	Računarska i telekomunikaciona oprema	5	20%
5.	Kancelarijski namještaj i oprema	20	5%
6.	Elektro oprema(agregat,UPS uređaji i sl.)	10	10%
7.	Motorna vozila	10	10%

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primjenom proporcionalnog metoda.

Investicione nekretnine

Član 25.

Investiciona nekretnina je imovina /zemljište i građevinski objekat ili dio građevinskog objekta/ koju posjeduje vlasnik ili zakupac po osnovu finasijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine ili povećanja vrijednosti kapitala.

Kada se u okviru jedne nekretnine jedan njen dio koristi u poslovne svrhe, a drugi dio za iznajmljivanje, ili pak nema namjenu u poslovnom procesu, ukoliko se dio /ili djelovi/ koji se ne koriste u poslovne svrhe mogu prodati /ili iznajmiti u formi finansijskog lizinga/ kao zasebna cjelina, postoje uslovi da se ti djelovi klasifikuju kao investicione nekretnine.

Investicione nekretnine početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti koja podrazumijeva nabavnu cijenu uvećanu za sve zavisne troškove nabavke i umanjenu za bilo kakve trgovinske rabate ili popuste.

Investicione nekretnine izgrađene u sopstvenoj režiji početno se priznaju u visini cijene koštanja.

U slučaju zamjene određenih djelova investicione nekretnine, sadašnja vrijednost zamijenjenih djelova se isknižava iz nabavne vrijednosti investicione nekretnine, a nabavna vrijednost investicione nekretnine uvećava se za iznos nabavne vrijednosti novog dijela.

Naknadna ulaganja se priznaju u nabavnu vrijednost investicione nekretnine samo kada se po osnovu njih očekuju prilivi budućih ekonomskih koristi. Troškovi tekućeg održavanja se ne uključuju u nabavnu vrijednost investicione nekretnine, već se priznaju kao rashod perioda.

Vrednovanje svih investicionih nekretnina nakon početnog priznavanja se vrši po metodu fer vrijednosti, pa se u skladu sa tim ne vrši obračun amortizacije, niti se za njih sprovodi test po osnovu obezvrjeđenja.

Procjenu fer vrijednosti vrši komisija koju odredi Upravni odbor, uvijek kada se uoče materijalno značajna odstupanja fer vrijednosti u odnosu na knjigovodstvenu vrijednost investicionih nekretnina, kao i neposredno prije sastavljanja finansiskih izvještaja.

Fer vrijednost treba da odražava trenutno stanje na tržištu i okolnosti na dan sastavljanja bilansa stanja. Ukoliko na tržištu nema dostupnih cijena za datu tržišnu nekretninu, prilikom procjene vrijednosti se koriste podaci o cijenama nekretnina sličnih obilježja na istoj lokaciji, zatim cijene iz bliske prošlosti ili, procjena projekcije očekivanog budućeg novčanog toka po osnovu posjedovanja investicione nekretnine. Uz dokumente o procjeni procjenitelj treba da priloži dokumenta o načinu utvrđivanja fer vrijednosti investicione nekretnine.

Pozitivno usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti sa fer vrijednošću investicione nekretnine, evidentira se kao prihod, a ukoliko je negativno kao rashod.

Drugi način

Vrednovanje investicionih nekretnina nakon početnog priznavanja vrši se po metodu nabavne vrijednosti.

Obračun amortizacije za investicione nekretnine koje se izdaju u zakup vrši se uz primjenu linearnog metoda i stope od 5% na godišnjem nivou.

Obračun amortizacije za investicione nekretnine koje su pribavljene radi uvećanja kapitala, odnosno nemaju određenu namjenu korišćenja, vrši se uz primjenu funkcionalnog metoda i početne stope od 1,5% na godišnjem nivou.

U toku poslovne godine vrši se povremeno preispitivanje metoda i stope za obračun amortizacije investicionih nekretnina, i u skladu sa objektivnim okolnostima i podacima o promjeni načina i dinamike korišćenja investicionih nekretnina, vrše se izmjene.

Inversticiona nekretnina se preknjižava na druge oblike imovine kada dođe do promjene njene namjene, na osnovu knjigovodstvene isprave koja dokazuje navedenu promjenu.

Investiciona nekretnina se isknjižava iz evidencije kada dođe do njenog otuđenja ili kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od njenog otuđenja. Prihodi ili rashodi koji nastanu po osnovu otuđenja /koji se utvrđuju kao razlika između neto primitka po otuđenju i knjigovodstvene vrijednosti nekretnine/ priznaju se u periodu u kome su nastali.

Potraživanja po osnovu prodate i razmijenjene investicione nekretnine se početno vrednuju u visini njene fer vrijednosti.

Nadoknade od trećih strana povodom oštećenja ili uništenja investicione nekretnine priznaju se kao prihodi u času priznavanja potraživanja po navedenom iznosu.

Sredstva koja se koriste u formi finansijskog lizinga

Član 26.

Prilikom početnog priznavanja predmet finansijskog lizinga se priznaje kao sredstvo u visini njegove nabavne vrijednosti i kao dugoročna obaveza u visini glavnice duga.

Elementi nabavne vrijednosti sredstva uzetog u finansijski lizing su vrijednost predmeta lizinga i drugi direktni troškovi koji se mogu direktno pripisati transakciji lizinga, kao što su transportni troškovi, troškovi odobrenja zahtjeva, troškovi montaže, troškovi pravne pomoći i sl.

Lizing naknada /kamata/ se priznaje kao finansijski rashod u toku trajanja ugovora o lizingu. Amortizacija opreme pribavljene putem ugovora o finansijskom lizingu vrši se u skladu sa politikom amortizacije sredstava koja se koriste u poslovne svrhe, a u vlasništvu su.

Biološka sredstva

Član 27.

Biološko sredstvo se odmjerava prilikom početnog priznavanja i na datum svakog bilansa stanja po fer vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove prodaje, osim u slučaju kada se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi.

Fer vrijednost se utvrđuje:

- na osnovu tržišne cijene iz posljednje transakcije, pod uslovom da nije bilo značajne promjene ekonomskih okolnosti od datuma te razmjene do datuma bilansa stanja,
- na osnovu tržišne cijene za slična sredstva sa prilagođavanjem održavanju razlika,
- na osnovu opštih pokazatelja djelatnosti /vrijednost voćnjaka izražena po gajbi i vrijednost stada izražena po kilu mesa/.

Kada se prilikom početnog priznavanja ne može pouzdano utvrditi fer vrijednost bioloških sredstava, ta sredstva se odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za moguću amortizaciju i umanjenoj za moguće gubitke od obezvrijeđenja.

Poljoprivredni proizvodi se u času ubiranja uvijek vrednuju po njihovoj fer vrijednosti, umanjenoj za troškove prodaje.

Stoka se odmjerava po tržišnoj vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove prodaje. Fer vrijednost žive stoke utvrđuje se na osnovu tržišnih cijena žive stoke približnih vrijednosti, rase i genetskih karakteristika.

Troškovi prodaje ne obuhvataju transport i druge troškove dopreme do tržišta.

Mlijeko se početno odmjerava po fer vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove prodaje, u vrijeme muže. Fer vrijednost mlijeka se utvrđuje na osnovu tržišnih cijena lokalnog tržišta.

Obračun amortizacije osnovnog stada koja se vrši u slučaju kada nije moguće utvrditi fer vrijednost, pa se kao osnova za vrednovanje utvrđuje nabavna vrijednost, vrši se primjenom stope od 20%, uz upotrebu linearnog metoda.

Osnovicu za obračun amortizacije predstavlja nabavna vrijednost, umanjena za procijenjenu vrijednost koja će se postići prodajom osnovnog stada po isteku njegovog korisnog vijeka trajanja /klanična vrijednost mesa/.

Stalna sredstva namijenjena prodaji i prestanak poslovanja određenih pogona

Član 28.

Stalna sredstva namijenjena prodaji mogu da imaju oblik: pojedinačnog stalnog sredstva ili grupe sredstava raspoložive za prodaju /sredstva i sa njima direktno povezane obaveze, koja treba da budu otuđena u istoj poslovnoj razmjeni.

Klasifikacija stalnih sredstava u sredstva namijenjena prodaji se vrši ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- sredstvo je raspoloženo za trenutnu prodaju,
- sredstvo je predstavljeno pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takvih sredstava,
- sredstvo je aktivno prisutno na tržištu,
- sačinjen plan aktivnosti u vezi sa prodajom sredstva,
- očekuje se prodaja sredstva u roku od godine dana.

Vrednovanje stalnih sredstava i grupa sredstava raspoloživih za prodaju vrši se po nižoj od sledeće dvije vrijednosti:

- knjigovodstvena vrijednost,
- fer vrijednost umanjena za troškove prodaje /kada se očekuje da će prodaja nastupiti u periodu dužem od godinu dana, troškovi prodaje se obračunavaju po njihovoj sadašnjoj vrijednosti/.

Stalna sredstva namijenjena prodaji pribavljena putem poslovne kombinacije vrednuju se po njihovoj fer vrijednosti.

Nakon početnog priznavanja vrši se usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti sa fer vrijednošću stalnih sredstava namijenjenih prodaji, kao i usklađivanje ako dođe do obezvrjeđenja sredstava, u smislu pada nadoknadive vrijednosti. Rezultat ovih usklađivanja se evidentira na prihodima, odnosno rashodima.

Za stalna sredstva namijenjena prodaji ne vrši se obračun amortizacije.

Ako se vrši promjena plana prodaje, u smislu prestanka klasifikacije sredstva kao stalno sredstvo namijenjeno prodaji, preknjižavanje sredstava sa računa stalna sredstva namijenjena prodaji na drugi odgovarajući račun /u skladu sa knjigovodstvenom ispravom koja dokazuje promjenu namjene sredstva/ po nižoj od sledeće dvije vrijednosti:

- knjigovodstvena vrijednost, prije nego što je sredstvo klasifikovano kao sredstvo namijenjeno prodaji, usklađeno sa svakom depresijacijom koja bi bila priznata da se ono i dalje drži kao sredstvo namijenjeno prodaji;
- nadoknadiva vrijednost na datum prestanka klasifikovanja kao sredstvo namijenjeno prodaji.

Poslovanja koja prestaju

Prestanak poslovanja dijela preduzeća, odnosno poslovanje koje prestaje, javlja se u sledećim okolnostima:

- prestanak poslovanja jedne proizvodne linije-napuštanje posla,
- prestanak poslovanja jedne geografske cjeline-povlačenje sa terena,
- prestanak poslovanja poslovnica.

U vezi sa prestankom poslovanja, učinci prestanka poslovanja se kao podaci prikazuju u bilansu uspjeha, odvojeno od učinaka poslovanja djelova koji nastavljaju sa svojom poslovnom aktivnošću.

Finansijska sredstva

Član 29.

Finansijsko sredstvo obuhvata:

- gotovinu,
- ugovorno pravo na primanje gotovine ili drugo finansijsko sredstvo od drugog društva,
- ugovorno pravo na razmjenu finansijskih sredstava sa drugim društvom pod uslovima koji su moguće povoljni,
- vlasnički instrument /instrument kapitala/ drugog društva.

Priznavanje

Sva finansijska sredstva priznaju se u bilansu stanja, uključujući i izvedene finansijske instrumente, odnosno derivate, u trenutku kada društvo postane ugovorna strana ugovora na osnovu koga je nastalo to finansijsko sredstvo.

Hartije od vrijednosti se pri početnom priznavanju klasifikuju kao:

- hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha,
- hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja,
- hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju.

Početno vrednovanje

Prilikom početnog priznavanja finansijska sredstva se odmjeravaju po njihovoj fer vrijednosti uvećanoj, u slučaju finansijskog sredstva koje se ne odmjerava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju tog finansijskog sredstva.

Vrednovanje nakon početnog priznavanja

Nakon početnog priznavanja i odmjeravanja, sva finansijska sredstva se odmjeravaju po fer vrijednosti, osim sredstava sa fiksnim rokom dospelja:

- krediti i potraživanja koja se ne čuvaju za razmjenu,
- investicije koje se čuvaju do dospelja,
- finansijska sredstva koja nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija fer vrijednost ne može biti pouzdano izmjerena.

Finansijska sredstva koja su navedena kao izuzeci nakon početnog odmjeravanja, vrednuju se na osnovu amortizovanog troška korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Knjigovodstvena vrijednost hartija od vrijednosti kroz bilans uspjeha i hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju se obavezno prije sastavljanja finansijskih izvještaja usklađuje sa njihovom tržišnom vrijednošću. Pri tome se naznačeno usklađivanje za hartije od vrijednosti kroz bilans uspjeha vrši priznavanjem prihoda ili rashoda, dok se za hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju usklađivanje vrši preko odgovarajućih računa revalorizacionih rezervi. Kada se hartije od vrijednosti klasifikovane kao hartije od vrijednosti, namijenjene prodaji, prodaju, ispravke priznate na računima revalorizacionih rezervi /u tekućem i predhodnim periodima/ se priznaju na rashode odnosno prihode.

Svaka razlika između amortizovanog troška i knjigovodstvene vrijednosti bilo kog finansijskog sredstva na datum bilansa stanja direktno se priznaje kao prihod ili rashod perioda u kom je nastala.

U slučaju da se donese odluka da se investicije koje se drže do dospelja /obveznice, blagajnički zapisi, komercijalni zapisi, eskontovane mjenice i sl./ prodaju prije njihovog roka dospelja, cijela kategorija datog ulaganja se reklasifikuje kao hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju.

Umanjenje vrijednosti finansijskog sredstva obavezno se ispituje prije sastavljanja bilansa stanja. Procjena objektivnih dokaza se zasniva na sledećim činjenicama:

- značajne finansijske teškoće društva,
- prekid ugovora /neplaćanje glavnice i kamate/,
- visoke vjerovatnoće stečaja,
- nestanak sa aktivnog tržišta finansijskih sredstava,
- prethodno iskustvo koje ukazuje da cjelokupna nominalna vrijednost sredstva, neće biti nplaćena.

Nadoknativa vrijednost se utvrđuje diskontovanjem očekivanih novčanih tokova. Umanjenje vrijednosti se vrši kada je nadoknativa vrijednost manja od knjigovodstvene vrijednosti.

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica

Član 30.

Ulaganja u zavisna pravna lica /koja obezbjeđuju preko 50% upravljačkih prava / i pridružena pravna lica /koja obezbjeđuju od 20-50% upravljačkih prava/ obuhvataju se metodom nabavne vrijednosti, što podrazumijeva da se ova ulaganja prikazuju po trošku pribavljanja bez mogućnosti promjene njihove vrijednosti povodom ostvarenih rezultata u zavisnom odnosno pridruženom pravnom licu, povodom promjene revalorizacionih rezervi u pravnom licu u koje je vršeno ulaganje ili povodom nekog drugog osnova.

Ulaganja u zavisna i pridružena pravna lica se obavezno neposredno prije sastavljanja finansijskih izvještaja testiraju na obezvrijeđenje u smislu primjene MRS-36 Umanjenje vrijednosti imovine.

Ulaganja u ostala pravna lica /koja obezbjeđuju manje od 20% upravljačkih prava/ vrednuju se po njihovoj fer vrijednosti uz usklađivanje knjigovodstvene i fer vrijednosti kroz prihode, odnosno rashode, ili na računima revalorizacionih rezervi, u zavisnosti od njihove početne klasifikacije, kao hartije od vrijednosti kroz bilans uspjeha ili kao hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju. Za ova učešća se ne sprovodi test obezvrijeđenja u smislu primjene MRS-36, već se njihovo usklađivanje vrši putem usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti sa fer vrijednošću, koja može biti veća ili niža.

Zalihe

Član 31.

Zalihe su sredstva u obliku materijala ili pomoćnih sredstava koja se troše u procesu proizvodnje ili prilikom pružanja usluga. Zalihe obuhvataju:

1. osnovni materijal: hemikalije,
2. pomoćni materijal,
3. stakleno laboratorijsko posuđe, pribor i druge proizvode koji se koriste u procesu pružanja usluge/aktivnosti laboratorije.

Zalihe materijala, računovodstveno se obuhvataju u skladu sa MRS2 Zalihe

Vrednovanje zaliha prilikom njihovog pribavljanja

Član 32.

Zalihe se u času pribavljanja vrednuju u visini niže od sledeće dvije vrijednosti:

- troškova pribavljanja zaliha ili
- neto prodajna cijena zaliha u času njihovog pribavljanja

Za zalihe robe i materijala troškovi pribavljanja čine: fakturna vrijednost, i direktni zavisni troškovi nabavke. Trgovački popusti i rabati umanjuju fakturnu vrijednost.

Fakturna vrijednost se utvrđuje na osnovu iznosa sadržanog u fakturi dobavljača. Ukoliko dobavljač ne dostavi fakturu, kalkulacija u vezi sa obračunom vrijednosti zaliha se sačinjava na bazi ugovorene cijene, pri čemu neposjedovanje fakture ne može da bude uzrok kašnjenja izrade kalkulacije koja se sačinjava pri zaduživanju veleprodajnog ili maloprodajnog objekta robom.

Zavisne troškove nabavke čine sledeći direktni troškovi:

- uvozne dažbine i porezi /osim iznosa koji mogu da se povrate, kao što je ulazni PDV/,
- troškovi prevoza zaliha, u visini ispostavljene fakture prevoznika; u slučaju sopstvenog prevoza sačinjava se kalkulacija cijene koštanja internog prevoza koja obuhvata amortizaciju i troškove održavanja prevoznog sredstva, zarade i druga primanja zaposlenih koji opslužuju prevozno sredstvo, gorivo, osiguranje i druge troškove. Ova cijena koštanja ne uključuje ostvarenu dobit i ne treba da bude veća od uobičajene cijene za sličan prevoz,
- manipulativni troškovi; troškovi utovara i istovara,
- drugi troškovi koji se mogu direktno pripisati nabavci; posrednički troškovi, špediterski troškovi, troškovi osiguranja zaliha u prevozu i slični troškovi nastali u cilju dovođenja zaliha na željenu lokaciju i u željeni oblik.

Zalihe gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje vrednuju se u visini troškova pribavljanja, odnosno cijene koštanja ili u visini neto prodajne cijene, ako je niža.

Cijenu koštanja čine;

- troškovi direktnog materijala,
- troškovi direktnog rada,
- indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

U vrijednost zaliha gotovih proizvoda se ne uključuju, već predstavljaju rashode perioda u kome su nastali sledeći troškovi:

- opšti administrativni troškovi,
- troškovi amortizacije i održavanja neproizvodnih stalnih sredstava,
- troškovi kamate, osim u slučaju primjene alternativnog postupka naznačenog u MRS 23, kod izgradnje ili proizvodnje zaliha,
- troškovi; marketinga, reklame, prodaje, distribucije i reprezentacije,
- troškovi neuobičajeno velikog otpisa otpadnog materijala, rada ili drugih proizvodnih troškova,
- troškovi članarina,
- troškovi istraživanja,
- troškovi razvoja, osim kada se ti troškovi odnose na dizajn ili konstrukciju predmeta namijenjenih prodaji.

Fiksni opšti troškovi se raspoređuju na jedinice proizvodnje samo prema normiranom kapacitetu, a iznos nastalih fiksnih troškova iznad normiranih tereti troškove perioda.

Za utvrđivanje troškova koji ulaze u vrijednost zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje koriste se:

- metod radnih naloga, kod pojedinačne proizvodnje, kao i kod proizvodnje za poznatog kupca /grafička industrija, brodogradnja, mašinska industrija, industrija namještaja, filmska industrija, računovodstvene usluge i sl./, gdje se radnim nalogom navodi direktan rad, direktan materijal, indirektan trošak, ključ primijenjen za njegovo dodjeljivanje i iznos troška po jedinici,
- metod procesa, pri čemu se utvrđuju ukupni troškovi jedne faze proizvodnje za sve proizvedene jedinice /koristi se pri masovnoj proizvodnji u industriji cementa, građevinskog materijala, gasa, električne energije, žitarica i sl./.

U slučaju kada je neto prodajna cijena zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda niža od njihove cijene koštanja, vrši se prilagođavanje vrijednosti do neto prodajne cijene.

Neto prodajna cijena predstavlja procijenjenu prodajnu cijenu, umanjenu za troškove prodaje i troškove dovršenja /kod nedovršene proizvodnje/.

Zalihe usluga čine direktni troškovi i indirektni troškovi nastali u vezi sa pružanjem usluga. Direktni troškovi usluga su direktni troškovi, za rad osoblja koje direktno učestvuje u pružanju usluga, direktni troškovi materijala i ostali direktni troškovi, kao što je angažovanje spoljnih stručnjaka i slično. Indirektni troškovi usluga su troškovi pomoćnog materijala, energije utrošene za pružanje usluge, amortizacija i održavanje opreme koja učestvuje u izvršenju usluga, troškovi nadzornog osoblja i slično.

Vrednovanje zaliha prilikom njihovog utroška, odnosno realizacije

Član 33.

Za vrednovanje trošenja zaliha u proizvodnji koristi se FIFO metod /prva ulazna cijena – prva izlazna cijena/ pod pretpostavkom da je prirodan tok kretanja robe identičan fizičkom kretanju robe u uslovima stabilnog poslovanja.

Za vrednovanje zaliha robe koristi se metod prosječnih ponderisanih cijena.

Za vrednovanje specifičnih vrsta zaliha robe vrši se posebno prepoznavanje troška takvih zaliha, što znači da se svakom predmetu zaliha /starine, umjetička dijela, skupi i rijetki predmeti namijenjeni za poseban projekat i slično/ pripisuje određena cijena koja ga prati, i prilikom utroška tog predmeta uračunava se ta određena cijena.

Smanjenje vrijednosti zaliha vrši se kada je neto prodajna cijena manja od cijene koštanja ili nabavne cijene zaliha.

Smanjenje vrijednosti zaliha vrši se i u slučaju djelimičnog gubljenja kvalitetnih svojstava zaliha, na osnovu predloga komisije koja je izvršila popis i zaključila nađeno stanje.

Nivelacija cijena zaliha robe vrši se u smislu povećanja ili smanjenja cijena, pri čemu se za te potrebe vrši popis cjelokupne robe.

U uslovima poslovanja uz hiperinflaciju vrši se usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 29.

Obračun izlaza (utroška)zaliha materijala, vrši se po metodi prosječne ponderisane cijene

Potraživanja

Član 34.

Kratkoročna potraživanja čine: potraživanja po osnovu prodaje, potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja.

Kratkoročna potraživanja od kupaca odmjeravaju se po vrijednosti navedenoj u dokumentu na osnovu kog su potraživanja nastala. Ako je vrijednost u dokumentu na osnovu koga je potraživanje nastalo iskazana u stranoj valuti, vrše se preračunavanja u skladu sa MRS 21.

Razmjene u stranoj valuti početno se priznaju u funkcionalnoj valuti tako što se na iznos primjenjuje kurs razmjene između funkcionalne valute i strane valute koji važi na dan te razmjene. Za potraživanja i obaveze iskazane u stranoj valuti, kursne razlike se obavezno utvrđuju i na datum sastavljanja finansijskih izvještaja.

Kursne razlike /pozitivne ili negativne/ koje su posljedica razmjena u stranoj valuti priznaju se kao prihod ili rashod perioda u kome su nastale, odnosno kao finansijski prihod ili kao finansijski rashod.

Pravila prevođenja na datum svakog bilansa stanja

- Monetarne stavke u stranoj valuti prevode se korišćenjem zaključnog kursa.
- Nemonetarne stavke odmerene po istorijskom trošku u stranoj valuti, prevode se korišćenjem kursa na datum razmjene.
- Nemonetarne stavke koje se odmjeravaju po fer vrijednosti u stranoj valuti se prevode

korišćenjem kursa na datum kada je fer vrijednost utvrđena.

Na kursne razlike nastale po osnovu zaštite od rizika se ne primjenjuju smjernice MRS 21, već smjernice MRS 39- Finansijski instrumenti, priznavanje i odmjeravanje, prema kojima se ove razlike evidentiraju kao prihodi, odnosno rashodi u trenutku usklađivanja vrijednosti potraživanja sa kursom strane valute.

Kursne razlike nastale po osnovu izmirenja monetarnih stavki ili kao posledica prevođenja u postupku početnog priznavanja tokom perioda ili u prethodnim periodima priznaju se kao prihodi ili rashodi u periodu u kojem su nastale, osim kursnih razlika proizašlih iz prevođenja monetarnih stavki koje čine dio neto ulaganja društva u inostrano lice, koje se priznaju kao učešće u kapitalu do otuđenja tog neto ulaganja.

Na dan svakog bilansa stanja vrši se procjena objektivnih dokaza o vrijednosti sredstava ili grupe sredstava. Ova procjena se vrši analizom očekivanih neto priliva gotovine.

Procjena mogućnosti naplate, odnosno obezvređenja se vrši:

- za svako materijalno značajno sredstvo /potraživanje/ pojedinačno,
- za grupu sličnih finansijskih sredstava na bazi portfelja.

Kada postoje ukazi da društvo neće uspjeti da naplati sve dospjele iznose prema ugovorenim uslovima za date kredite /glavnicu i kamatu/, potraživanja ili ulaganja koja se drže do dospjeća koja su izražena po amortizovanoj vrijednosti, nastaje gubitak zbog obezvrijeđenja. Iskazani iznos potraživanja se umanjuje do procijenjene vrijednosti, koja može da se povрати, ovo umanjenje se vrši ili direktno ili putem ispravke vrijednosti potraživanja.

Ukoliko se u narednom periodu iznos gubitaka zbog obezvrijeđenja smanji, vrši se ukidanje gubitaka ispravkom računa ispravke vrijednosti i priznavanjem prihoda.

Za sva potraživanja po kojima je pokrenut sudski postupak vrši se ispravka vrijednosti. Direktan otpis se vrši po okončanju sudskog postupka, po osnovu isteka roka zastarelosti, ili po osnovu odluke nadležnog organa.

Obaveze

Član 35.

Obaveze se priznaju na datum bilansa stanja kada je vjerovatno da će odliv sredstava koja sadrže ekonomske koristi biti rezultat izmirenja sadašnje obaveze i da iznos po kome će uslijediti odliv sredstava može pouzdano da se odmjeri.

Finansijska obaveza je svaka obaveza koja za društvo predstavlja ugovoreni odnos:

- da isporuči gotovinu ili drugo finansijsko sredstvo drugom društvu, ili
- da razmijeni finansijske instrumente sa drugim društvima pod uslovima koji su moguće nepovoljni.

Finansijske obaveze se početno odmjeravaju u visini njihove nabavne cijene, koju predstavlja fer vrijednost primljene naknade i obuhvata troškove sticanja i ostale troškove /brokerska provizija, honorari, bankarske naknade i slično/.

Nakon početnog priznavanja sve finansijske obaveze, osim obaveza koje se drže radi trgovanja i derivata koji imaju osobine obaveze, odmjeravaju se u visini troškova pribavljanja. Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje i derivati, osim derivatne obaveze koja mora da bude izmirena isporukom nekog nekotiranog instrumenta akcijskog kapitala, čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, poslije početnog priznavanja i odmjeravanja odmjeravaju se po fer vrijednosti.

Dobirak ili gubitak /prihodi ili rashodi/ po osnovu finansijske obaveze koja se drži radi trgovanja, koji nastane usled promjena u fer vrijednosti finansijske obaveze, treba uključiti u prihode odnosno u rashode perioda u kome su nastali.

Dio dugoročnih obaveza koji dopijeva za plaćanje u periodu od godinu dana, od sastavljanja finansijskih izvještaja, iskazuje se kratkoročna obaveza.

Izmirivanje obaveza akcijama

U slučaju kada društvo izmiruje svoje obaveze prema dobavljačima, zaposlenim i drugim povjericima akcijama, gotovinom koja se utvrđuje u odnosu na cijenu akcija ili ima pravo da se oporedijeli između ova dva načina izmirivanja obaveze, vrednovanje takvih razmjena se vrši u skladu sa MSFI 2.

Prilikom razmjena plaćanja akcijama društvo treba da izvrši priznavanje:

- dobara /zalihe, nekretnine, postrojenja, oprema, nematerijalna ulaganja i druga nefinansijska sredstva/ ili usluga pribavljenih u razmjeni kod kojih se plaćanje vrši u akcijama, u času kada se prime dobra i usluge;
- promjena na kapitalu /smanjenje salda otkupljenih sopstvenih akcija ili povećanje osnovnog kapitala, ako je za izmirivanje obaveza vršena emisija novih akcija/, ili obaveza /ako je izmirivanje izvršeno u gotovini koja je odmjerena u odnosu na cijenu akcija na dan izmirivanja obaveze/.

Ukoliko dobra stečena u razmjeni plaćanja akcijama ne ispunjavaju uslove da budu priznata kao sredstva /u skladu sa smjernicama o uslovima priznavanja pojedinih oblika imovine/, ona se priznaju kao troškovi perioda.

Vrednovanje dobijenih dobara i usluga, primljenih u razmjeni plaćanja akcijama, vrši se direktno po njihovoj fer vrijednosti /ukoliko za dobra ili usluge postoji aktivno tržište/.

Ukoliko za primljena dobra i usluge ne postoji aktivno tržište pa se njihova fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi, njihovo vrednovanje se vrši po fer vrijednosti instrumenata kapitala koji su ustupljeni prilikom izmirivanja obaveza po osnovu pribavljanja dobara i usluga. Ako nije poznata fer vrijednost instrumenata kapitala /ne kotiraju se na tržištu/, vrijednost primljenih dobara i usluga se utvrđuje na bazi knjigovodstvene vrijednosti instrumenata kapitala.

U slučaju izmjene rokova i uslova u vezi sa dodjeljivanjem instrumenata akcijskog kapitala kojim se izmiruje obaveza za primljena dobra i usluge, treba izvršiti ispravku vrednovanja dobara i usluga u skladu sa izvršenom izmjenom ugovora o razmjeni plaćanja akcijama.

Porez na dobit

Član 36.

Obaveza za porez na dobit računovodstveno se priznaje kao zbir tekućeg i odloženog poreza. Tekući porez je iznos obračunatog poreza na dobit za plaćanje, koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobit, u skladu sa poreskim propisima.

Vrednovanje tekućih poreskih obaveza vrši se u iznosu koji se očekuje da će biti plaćen nadležnom poreskom organu /ili vraćen od poreskog organa/.

Iznos tekućeg poreza koji nije plaćen priznaje se kao obaveza tekuće godine.

Više plaćen iznos poreza za tekući i prethodne periode od iznosa dospjelog za plaćanje priznaje se kao sredstvo /potraživanje/.

Odložene poreske obaveze

Član 37.

Odloženi porez predstavlja posledicu sučeljavanja poreskih učinaka poslovnih razmjena sa njihovim računovodstvenim učinkom.

Odložene poreske obaveze nastaju po osnovu stalnih sredstava koja podliježu amortizaciji kada je njihova knjigovodstvena vrijednost veća od poreske osnovice, kao i po osnovu revalorizacije stalne imovine u skladu sa metodom fer vrijednosti.

Obaveze koje su proizašle iz početnog priznavanja sredstava ili obaveza u razmjenama koje predstavljaju poslovne kombinacije kao i one koje u vrijeme razmjena ne utiču na računovodstvenu, niti na oporezivu dobit/gubitak/, ne priznaju se kao odložene poreske obaveze.

Odložena poreska obaveza utvrđuje se tako što se važeća ili očekivana poreska stopa primjenjuje na oporezive privremene razlike.

Odložena poreska sredstva

Član 38.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje po osnovu:

- prenijetih poreskih gubitaka,
- stalnih sredstava koja podliježu amortizaciji, kada je knjigovodstvena vrijednost manja od poreske,
- prenijetih neiskorišćenih poreskih kredita po osnovu ulaganja u osnovna sredstva koji se može prenijeti na račun poreza na dobit budućih perioda,
- rezervisanja za otpremnine, kada rashod nije priznat u periodu u kojem je obračunat, ali će biti priznat u budućem periodu u kom će otpremnine biti isplaćene,
- rashod od obezvrijeđenja imovine koji nije priznat u poreskom bilansu tekućeg perioda, ali će se priznati u poreskom periodu kada ta imovina bude otuđena, upotrijebljena ili oštećena usled više sile. Ovo se može primijeniti samo kada je izvjesno da će imovina biti otuđena,
- rashoda na ime javnih prihoda koji nijesu plaćeni u poreskom periodu i koji se zbog toga ne priznaju kao rashod u poreskom bilansu tog perioda, ali će biti priznati kao rashod u poreskom bilansu poreskog perioda u kom će biti plaćeni, i
- neiskorišćenog poreskog kredita po osnovu međukompanijskih dividendi koji se može prenijeti na teret dobiti iz budućih obračunskih perioda.

Odložena poresko sredstvo utvrđuje se tako što se važeća ili očekivana poreska stopa primjenjuje na odbitne privremene razlike, sem u slučaju neiskorišćenih poreskih kredita po osnovu ulaganja u osnovna sredstva i po osnovu međukompanijskih dividendi, kada je iznos odloženog poreskog sredstva jednak iznosu neiskorišćenog poreskog kredita.

Prebijanje odloženih poreskih sredstava i obaveza

Član 39.

U finansijskim izvještajima obavezno se vrši prebijanje odloženih poreskih sredstava i obaveza.

Ukoliko je rezultat prebijanja neto odložena poreska obaveza, ona se obavezno priznaje u finansijskom izvještaju.

Ukoliko je rezultat prebijanja neto odloženo poresko sredstvo, ono se priznaje do iznosa u kojem se u budućem priodu očekuje dobit /odnosno oporeziva dobit/.

Dugoročna rezervisanja

Član 40.

Dugoročno rezervisanje se priznaje ukoliko:

- društvo ima obavezu koja je rezultat prošlih događaja,
- postoji izvjesnost odliva sredstava koji će nastupiti povodom izmirenja obaveze i
- iznos obaveze pouzdano može da se procijeni.

Dugoročna rezervisanja se mogu vršiti povodom: troškova u garantnom roku, zadržanih kaucija i depozita, restrukturiranja i ostalih obaveza /pravnih ili stvarnih/ kao što su sudski sporovi, garancije, nepovoljni ugovori i druge obaveze koje ispunjavaju uslove priznavanja, navedene u prethodnom stavu.

Odmjeravanje rezervisanja se vrši u visini najbolje procjene izdataka koji će biti potrebni za izmirivanje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja. Izvršena rezervisanja se preispituju na dan svakoga bilansa stanja i kada postoji potreba usklađuju se sa najboljom sadašnjom procjenom.

Rezervisanje se isključivo koristi za namjene za koje je bilo priznato. U slučaju da izvjesnost budućih odliva u vezi sa rezervisanjem prestane da postoji, rezervisanje se ukuda u korist prihoda.

Odluku o pojedinačnom rezervisanju donosi organ upravljanja društva.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u bilansu stanja, kao ni potencijalna imovina, već se samo objelodanjuju u napomene uz finansijske izvještaje.

Troškovi pozajmljivanja

Član 41

Troškovi pozajmljivanja koji se mogu direktno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstava, koje se kvalifikuje, pripisuju se nabavnoj vrijednosti tog sredstva pod uslovom da se pozajmljena sredstva koriste za tu namjenu, kao i da do pribavljanja datog sredstva nije moglo da dođe bez pozajmljivanja sredstava.

Kapitalizacija troškova pozajmljivanja se vrši u slučaju pribavljanja ili izgradnje sredstava kod koga period pribavljanja, do upotrebne pripravnosti sredstva za namjeravanu upotrebu ili prodaju, predstavlja značajan vremenski period.

Kapitalizacija troškova pozajmljivanja vrši se i za zalihe za čije pribavljanje je potreban značajan vremenski period.

Kapitalizacija troškova pozajmljivanja se vrši u periodu od početka ulaganja u sredstvo koje se kvalifikuje do momenta kada su suštinski završene sve aktivnosti neophodne da bi se sredstvo pripremilo za planiranu upotrebu ili prodaju.

Troškovi pozajmljivanja nastali prije i poslije perioda kapitalizacije, odnosno prije početka pribavljanja sredstva i nakon završetka pribavljanja sredstva priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali.

Rashodi

Član 42.

Rashodi predstavljaju trošenja nastala u toku redovnih aktivnosti društva/troškovi prodaje, zarade, amortizacija i drugi poslovni rashodi/ i gubitke.

Gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju rashoda i mogu, ali ne moraju, nastati u toku redovnih aktivnosti.

Gubici predstavljaju umanjenja ekonomskih koristi i kao takvi nijesu po svojoj prirodi različiti od rashoda. Oni se obično prikazuju na neto osnovi bez odgovarajućih prihoda.

Gubici obuhvataju gubitke od prodaje i rashodovanja imovine, manjkove, rashode po osnovu direktnih otpisa potraživanja, po osnovu obezvrjeđenja imovine i druge nepomenute rashode. Rashodi se priznaju u obračunskom periodu na koji se odnose i istovremeno utiču na smanjenje sredstava ili povećanje obaveza.

Priznati rashodi direktno se povezuju sa priznatim prohodima u poslovnom rezultatu obračunskog perioda.

Prilikom priznavanja rashoda treba da se koriste sledeći zahtjevi:

- rashodi imaju za posledicu smanjenje sredstava ili povećanje obaveza,
- rashodi podrazumijevaju direktnu povezanost između nastalih troškova i pojedinih stavki prihoda,
- kada se očekuje ostvarenje prihoda u više narednih obračunskih perioda, priznavanje rashoda se vrši uzastopno, postupkom razumnog dodjeljivanja na obračunske periode,
- rashod se priznaje u obračunskom periodu u kome je nastala obaveza, kada nema uslova da se istovremeno izvrši priznavanje pozicije imovine.

Prihodi

Član 43.

Prihodi obuhvataju prilive ekonomskih koristi od uobičajenih aktivnosti društva/prodaje robe, proizvoda i usluga, aktiviranja učinaka, subvencije, dotacije, povraćaj dadžbina/ i dobitke /po osnovu prodaje imovine i revalorizacije stalne imovine, viškovi i nerealizovani dobitci/.

Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljene naknade ili potraživanja. Prihodi se priznaju ako se istovremeno poveća vrijednost sredstava ili se smanji vrijednost obaveza.

Prihod uključuje bruto prilive primljenih ekonomskih koristi, odnosno prilive koristi čije se primanje očekuje. Iznosi koji su naplaćeni ili se potražuju za račun trećih lica ne priznaju se kao prihod.

Prihod od prodaje priznaje se nakon isporuke proizvoda ili pružanja usluga kupcima, u skladu sa ugovorenim uslovima prodaje. Odobreni popusti i količinski rabati, sadržani u fakturi se ne priznaju kao prihod. Naknadno odobreni popusti u cijeni priznaju se kao rashod.

Unaprijed primljeni avansi na priznaju se kao prihod, već kao obaveza.

Kamata i prihod od dividendi priznaju se na obračunskoj osnovi.

III FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Član 44.

Redovni godišnji finansijski izvještaji sastavljaju se sa stanjem na dan 31.12 tekuće godine.

Vanredni finansijski izvještaji sastavljaju se u okolnostima utvđenim zakonom /statusna promjena: podjela, spajanje i odvajanje/ na datum utvrđen u odluci o statusnoj promjeni, kao i na datum otvaranja odnosno zaključenja stečaja, odnosno likvidacije.

Finansijski izvještaji obuhvataju:

- Bilans stanja,
- Bilans uspjeha,
- Izvještaj o promjenama na kapitalu,
- Izvještaj o tokovima gotovine (po zahtjevu stejkholdera),
- Napomene uz finansijske izvještaje i
- Statistički aneks.

Finansijske izvještaje usvaja Odbor direktora na predlog Izvršnog direktora privrednog društva.

Direktor privrednog društva odgovoran je za istinito i pošteno prikazivanje i blagovremeno dostavljanje finansijskih izvještaja nadležnim institucijama, kao i za njihovo blagovremeno objelodanjivanje u rokovima utvrđenim zakonom.

Finansijske izvještaje potpisuje direktor privrednog društva i lice odgovorno za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izvještaja.

VI INFORMACIJE O STAVKAMA KOJE SE NISU KVALIFIKOVALE ZA PRIZNAVANJE U FINANSIJSKIM ISKAZIMA, A ZNAČAJNE SU ZA OCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PRAVNOG LICA, uključujući i ukupan iznos svih finansijskih obaveza, garancija ili nepredviđenih izdataka koji nisu uključeni u Iskazu o finansijskoj poziciji/Bilansu stanja/, kao i naznaku prirode i oblika bilo koje značajne garancije koja je data (obaveze koje se odnose na penzije i povezana pravna lica ili pravna lica povezana udjelom obelodanjuju se odvojeno od drugih obaveza iste prirode)

Društvo prilikom vrednovanja stavki finansijskih iskaza za 2022. godinu imalo je stavke koje nijesu iskazane u finansijskim iskazima, a koje bi bile bitne za ocjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja, kao što su finansijske garancije kod CKB banke koji nisu uključeni u Iskazu o finansijskoj poziciji/Bilansu stanja/ :

BROJ UGOVORA*	DAT.UGV	DAT.ISTKA	IZNOS ODOBREN	UKUPNI DUG
20-0-5762	06/03/2023	10/03/2024	1,120.25	1,120.25
10-0-10718	03/03/2023	12/05/2023	400.00	400.00
10-0-10680	13/02/2023	21/04/2023	399.80	399.80
10-0-10637	26/01/2023	07/06/2023	760.00	760.00
20-0-5534	09/12/2022	15/12/2023	6,594.50	6,594.50
20-0-5419	03/11/2022	06/11/2023	2,154.52	2,154.52
20-0-5340	29/09/2022	27/09/2023	2,612.55	2,612.55
20-0-5341	29/09/2022	27/09/2023	3,512.43	3,512.43
20-0-5131	08/07/2022	11/07/2023	3,997.44	3,997.44
20-0-5078	23/06/2022	22/06/2023	1,655.28	1,655.28
20-0-5084	21/06/2022	20/06/2023	8,720.83	8,720.83
20-0-5044	08/06/2022	10/07/2023	5,445.00	5,445.00

20-0-5026	30/05/2022	05/06/2023	6,934.24	6,934.24
20-0-4995	16/05/2022	14/06/2023	2,541.00	2,541.00
20-0-4947	29/04/2022	29/04/2023	2,419.02	2,419.02
			49,266.86	

Navedene garancije odnose se na garancije ponude i na garancije za dobro izvršenje posla.

VII IZNOS AVANSA I ODOBRENIH KREDITA ČLANOVIMA ADMINISTRATIVNIH, UPRAVLJAČKIH I NADZORNIH TIJELA, sa naznakama kamatnih stopa, glavnih uslova i svih otplaćenih, otpisanih ili ukinutih iznosa, kao i obaveza dogovorenih u njihovu korist preko bilo kakvih garancija, sa naznakom ukupnog iznosa za svaku kategoriju;

Društvo tokom 2022. godine nije imalo datih avansa niti odobrenih kredita članovima administrativnih, upravljačkih ili nadzornih tijela.

VIII IZNOS I PRIRODA POJEDINIH STAVKI PRIHODA ILI RASHODA KOJI SU PO SVOM IZNOSU I PRIRODI MATERIJALNO ZNAČAJNI

Napomene uz Iskaz o ukupnom rezultatu -Bilans uspjeha-

Bilans uspjeha je finansijski iskaz koji pruža informacije o ostvarenom poslovnom rezultatu tokom poslovne godine kao razliku prihoda i rashoda.

Prihodi prema definiciji iz MRS-18:

"Prihod je bruto priliv ekonomskih koristi tokom datog perioda koji nastaje iz redovnih aktivnosti entiteta, pri čemu taj priliv rezultira povećanjem koji ne predstavlja porast po osnovu doprinosa učesnika u kapitalu."

Prema definiciji iz Okvira za pripremanje i prikazivanje finansijskih izvještaja :

"Rashodi su smanjenja ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku odliva ili smanjenja sredstava ili stvaranja obaveza što dovodi do smanjenja kapitala, izuzev onih koja su povezana sa raspodjelom učesnicima u kapitalu."

Obrazac Bilansa uspjeha sastoji se od sljedećih podbilansa:

- 1. Poslovnog rezultata**, kao razlike između poslovnih prihoda i poslovnih rashoda;
- 2. Finansijskog rezultata**, kao razlike između finansijskih prihoda i finansijskih rashoda;
- 3. Rezultata iz redovnog poslovanja prije oporezivanja**, kao zbir poslovnog rezultata i finansijskog rezultata;
- 4. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno**;
- 5. Rezultat prije oporezivanja**, kao zbir rezultata iz redovnog poslovanja prije oporezivanja i neto rezultata poslovanja koje je obustavljeno;
- 6. Poreski rashod perioda**

Poslovni rezultat kao razlika poslovnih prihoda i poslovnih rashoda

Prihodi od prodaje – neto prihod u Bilansu uspjeha iskazan je u iznosu od 2.258.323 €.

Napomena uz redni broj 201 Prihodi od prodaje

Ova pozicija predstavlja dio poslovnih prihoda koji obuhvataju grupu računa 60, i grupu 61.

Prihodi od prodaje, koje čine grupa **61** - Prihodi od prodaje proizvoda i usluga, na kojima se iskazuju prihodi od prodaje robe, proizvoda i usluga, matičnom, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima i prodaje na domaćem i inostranom tržištu. Ovi prihodi se priznaju i vrednuju u skladu sa MRS 18 i drugim relevantnim MSFI.

U Bilansu uspjeha je iskazana u iznosu od 2.258.323 €.

Ostali prihodi iz poslovanja u Bilansu uspjeha iskazan je u iznosu od 225.566 €.

Napomena uz redni broj 204 Ostali prihodi iz poslovanja :

Ostali poslovni prihodi iz redovnog poslovanja iskazani u iznosu od 225.566 € obuhvataju grupe računa:

64 - Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. gdje se iskazuju prihodi po osnovu potraživanja od državnih organa i organizacija od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina. Ovi prihodi se vrednuju prema MRS 20, MRS 18 i drugim relevantnim MSFI i usvojenom računovodstvenom politikom.

Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. su iskazani u iznosu od 215.321,62€ i sastoji se od sledećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
640	Prihod	74.527,88
641	Prihod od međunarodnih donacija	140.793,74
	UKUPNO :	215.321,62

Ostali prihodi iz poslovanja iskazani u iznosu od 10.244 € obuhvataju grupu računa :

67 - Ostali prihodi obuhvataju se dobiti po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava) i nematerijalnih ulaganja, dobiti od prodaje bioloških sredstava, dobiti po osnovu prodaje dugoročnih hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu, dobiti od prodaje materijala, naplaćena otpisana potraživanja, viškovi, prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, prihodi od smanjenja obaveza, prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja i ostali nepomenuti prihodi. U okviru ovih prihoda iskazuju se i eventualno nastali **”vanredni prihodi”** koji se zbog izmjene standarda ne svrstavaju više u tu kategoriju, već u kategoriju redovnih prihoda. Iskazani prihod odnosi se od nabavke opreme „staro za novo“ – odobrenje dobavljača za staru opremu i uplata po sudskoj presudi.

Ostali prihodi su iskazani u iznosu od 10.244 € i sastoji se od sljedećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
6799	Ostli nepomenuti prihod	10.243,85
	UKUPNO:	10.243,85

Troškovi poslovanja (red.br.208), u iznosu od 881.007 €, sastoje se od:

- **Troškova materijala (red.br.209);**
- **Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi) (red.br.210)**
- **Amortizacija (red.br.210a)**

Napomena uz red.br.209 Troškovi materijala

Troškovi materijala obuhvataju grupu računa **51 - Troškovi materijala**, na kojima se iskazuje nabavka i troškovi materijala za izradu, troškovi ostalog materijala i troškovi goriva i energije. Način knjiženja na računima ove grupe zavisi od toga da li se evidencija o stanju, nabavci i troškovima materijala vodi na računima grupe 10 - Zalihe materijala, u okviru finansijskog knjigovodstva . Ako se evidencija o početnom stanju, nabavci i troškovima materijala vodi na računima grupe 10 - Zalihe materijala, u finansijskom knjigovodstvu, troškovi materijala knjiže se zaduženjem računa 511, 512, 513 i 573, u korist računa grupe 10 - Zalihe materijala, bez upotrebe računa 510 - Nabavka materijala. Ako se evidencija o početnom stanju, nabavci i troškovima materijala vodi na računu 910 u obračunu troškova i učinaka troškovi materijala knjiže se zaduženjem računa 511, 512, 513 i 573, a u korist računa 510.

Troškovi materijala iskazani su u iznosu od 397.905 € i sastoje se od sljedećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
5110	Troškovi osnovnog materijala	237.523,88
5111	Troškovi pomoćnog materijala za izradu	15.186,33
5120	Troškovi za održavanje higijene	5.666,01
5121	Utrošeni kancelarijski materijal	13.733,07
5122	Tr.rez.djelovi za tekuće i invest.održ. opr .	71.017,71
5129	Drugi troškovi režijskog materijala	3.906,79
5130	Troškovi električne energije	32.629,93
5133	Troškovi goriva	17.509,86
	UKUPNO:	397.905,00

Napomene uz redni broj 210 Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)

Ostali troškovi poslovanja u zavisnosti od djelatnosti preduzeća mogu obuhvatiti grupe računa kao što su **53 - Troškovi proizvodnih usluga, 54dio (rezervisanja) i 55 - Nematerijalni troškovi.**

53 - Troškovi proizvodnih usluga obuhvataju proizvodne usluge na izradi učinaka, transportne usluge, usluge održavanja, zakupnine, troškovi sajмова, reklame i propagande, troškovi istraživanja i ostale proizvodne usluge. Nematerijalni troškovi obuhvataju troškove neproizvodnih usluga, reprezentacije, premija osiguranja, troškovi platnog prometa, članarina, poreza, doprinosa i ostali nematerijalni troškovi.

Račun 531 - Troškovi transportnih usluga obuhvataju transportne usluge drugih pravnih lica, uključujući i PTT usluge.

Račun 532 - Troškovi usluga održavanja obuhvataju troškove održavanja stalnih sredstava.

Račun 533 - Troškovi zakupnina obuhvataju zakupnine stalnih sredstava (opreme i poslovnog, skladišnog i drugog prostora i sl.).

Račun 534 - Troškovi sajмова obuhvataju troškove koji nastaju u vezi sa izlaganjem na sajmovima i drugim izložbama u zemlji i inostranstvu.

Račun 535 - Troškovi reklame i propagande obuhvataju usluge po osnovu izvršene reklame i propagande, kao i troškovi po osnovu reklamnog i propagandnog materijala.

Račun 536 - Troškovi istraživanja obuhvataju troškove istraživanja.

Račun 539 - Troškovi ostalih usluga obuhvataju ostale proizvodne usluge, usluge zaštite na radu i zaštite zdravlja, i ostale usluge koje nijesu iskazane na posebnim računima u okviru grupe računa 53.

Računi 541, 542, 543, 544, 545 i 549 - Troškovi rezervisanja , obuhvataju se rezervisanja za troškove u garantnom roku, za zadržane kaucije i depozite i za obnavljanje prirodnih bogatstava, za restrukturiranje pravnog lica, isplatu naknada i drugih beneficija zaposlenima i ostala rezervisanja u korist odgovarajućih računa grupe 40 - Rezervisanja.

55 - Nematerijalni troškovi iskazuju se troškovi neproizvodnih usluga , reprezentacije, premija osiguranja, troškovi platnog prometa, članarina, poreza, doprinosa i ostali nematerijalni troškovi.

Račun 550 - Troškovi neproizvodnih usluga obuhvataju neproizvodne usluge, kao što su zdravstvene, advokatske usluge, usluge čišćenja i druge neproizvodne usluge u korist odgovarajućeg računa obaveza iz poslovanja 431, 432 ili 433.

Račun 551 - Troškovi reprezentacije obuhvataju izdaci za reprezentaciju, uključujući i vrijednost sopstvenih proizvoda, robe i usluga.

Račun 552 - Troškovi premija osiguranja obuhvataju troškove premija osiguranja, osim premija po osnovu osiguranja života zaposlenih.

Račun 553 - Troškovi platnog prometa obuhvataju usluge platnog prometa i druge bankarske usluge koje se plaćaju za obavljeni platni promet i izvršene druge bankarske usluge.

Račun 554 - Troškovi članarina obuhvataju članarine poslovnim i drugim udruženjima, komorama i savezima u korist računa 469 - Ostale obaveze.

Račun 555 - Troškovi poreza obuhvataju troškove poreza koji se naknađuju na teret troškova u korist računa 482 - Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova.

Račun 556 - Troškovi doprinosa obuhvataju doprinose koji terete troškove u korist računa 483 - Obaveze za doprinose koji terete troškove.

Račun 559 - Ostali nematerijalni troškovi obuhvataju ostale troškove za koje nije propisan poseban račun u okviru računa grupe 55.

Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi) iskazani su u iznosu od 259.772 €

Račun	Naziv računa	Iznos
5310	Troškovi usluga prevoza u zemlji	539,95
5311	Troškovi usluga prevoza u inostranstvu	2.058,04
5312	Troškovi PTT usluga u zemlji	14.452,57
5320	Troškovi usluga održavanja os u zemlji	47.263,45
5322	Troškovi održavanje građev. objekta	512,41
5323	Trošak održavanja softvera	7.457,92
5324	Troškovi programa radioaktivnosti u životnoj sredini	323,34
5325	Troškovi zaštite i obezbjeđenja objekata	2.062,50
5327	Troškovi održavanja web sajta ceti	1.191,62
5329	Drugi troškovi usluga održavanja	204,72
5331	Troškovi zakupa transportnih sredstava	4.510,00
5334	Troškovi zakupnina poslovnog prostora	3.083,48
5350	Troškovi reklame i propagande u zemlji	2.638,30
5362	Troškovi istraživanja po projektima	8.695,70
5390	Troškovi usluge zaštite na radu	22.659,13
5392	Troškovi real. projek. – angažov. podugovarača	8.872,41
5396	Troškovi sertifikacije i akreditacije	46.356,90
5397	Troškovi prihvata otpada	1.224,00

5398	Troškovi špedicije	1.839,54
5399	Troškovi drugih proizvodnih usluga	8.328,34
5501	Troškovi advokatskih usluga	3.650,00
5502	Troškovi usluga čišćenja – komunalne usluge	3.583,41
5503	Troškovi usluga računovodstva i revizije	3.300,00
5505	Troškovi intelektualnih usluga pravnih lica	110,00
5506	Troškovi stručnog usavršavanja zaposlenih	3.300,43
5507	Troškovi sponzorstva i pomoći	3.300,00
5509	Troškovi drugih neproizvodnih usluga	4.386,34
5510	Troškovi bifea CETI	2.512,48
5511	Troškovi reprezentacije u inostranstvu	142,40
5512	Troškovi reprezentacije u zemlji	6.551,52
5520	Troškovi premija osiguranja os	5.550,49
5524	Troškovi osiguranja zaposlenih u toku rada	1.796,12
5530	Troškovi platnog prometa u zemlji	7.572,68
5532	Troškovi platnog prometa u inostranstvu	2.378,58
5540	Troškovi članarina poslovnim udruženjima	640,00
5556	Troškovi carine	2.508,50
5559	Drugi troškovi poreza	18.043,34
5595	Troškovi kupovine naučno-stručne literature	1.773,79
5596	Troškovi obuke i treninga zaposlenih	240,00
5597	Takse	1.193,00
5599	Drugi nematerijalni troškovi	2.964,92
	UKUPNO:	259.772,32

54 - Troškovi amortizacije (red.br. 210a) u iznosu od 223.330€ iskazuju se troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava i troškove rezervisanja u skladu sa računovodstvenom politikom pravnog lica.

Račun 540 - Troškovi amortizacije obuhvataju se troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava obračunati prema računovodstvenoj politici pravnog lica, u korist odgovarajućih računa ispravke vrijednosti nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava otvorenih u okviru računa grupe 01 i 02.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (red.br.211), u iznosu od 1.438.255 €, sastoje se od:

- **Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi (red.br.212);**
- **Troškovi poreza i doprinosa (red.br.213).**

Napomena uz redni broj 212 Neto troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi u iznosu od 1.088.245 €

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi obuhvataju troškove po osnovu obračunatih zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih, kao i troškove po osnovu obračunatih naknada po ugovorima sa fizičkim licima, koji se iskazuju na računima grupe **52 - Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi.**

Na ovoj poziciji je iskazan iznos od 1.088.245€, a sastoji se od sljedećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
5200	Troškovi neto zarada	832.600,40
5280	Troškovi po ugovoru – agencija za privremeno zapošljavanje – neto	15.416,55
5220	Troškovi naknade po osnovu ugovor o djelu - neto	39.675,00
5260	Troškovi naknade članovima odbora direktora – neto	17.490,46
5290	Otpremnina za sporazumni raskid radnog odnosa	11.000,00
5291	Troškovi prevoza na službenom putu u inostranstvu	5.789,55
5292	Naknade troškova smještaja i ishrane na službenom putu	8.023,82
5293	Naknade troškova prevoza na službenom putu	1.290,22
5294	Naknade troškova prevoza (neto) na radno mjesto i sa radnog mjesta	44.912,15
5295	Naknada za kotizaciju i ostale troškove na putu u inostranstvo	12,69
5296	Troškovi dnevnica za službena putovanja	15.498,00
5297	Troškovi dnevnica u inostranstvu	10.742,92
5298	Troškovi smještaja na službenom putu u inostranstvu	8.967,51
5299	Ostale naknade troškova ¹	76.825,88
	UKUPNO:	1.088.244,75

Napomena uz redni broj 213 Troškovi poreza i doprinosa u iznosu od 350.010 €

Troškovi poreza obuhvataju troškove po osnovu obračunatih poreza po osnovu obračunatih zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih, kao i troškove poreza po osnovu obračunatih naknada po ugovorima sa fizičkim licima.

Na ovoj poziciji je iskazan iznos 66.761€, a sastoji se od sljedećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
5207	Troškovi poreza na bruto zaradu i nakn. zarada	61.596,39
5281	Troškovi poreza na bruto zaradu – agencija za privremeno zapošljavanje	76,94
5261	Troškovi poreza – odbor direktora	126,38
5211	Troškovi poreza - ugovor o djelu (ostalo)	4.960,84
	UKUPNO:	66.760,55

¹ Ostale naknade troškova se odnose na davanja zaposlenim u sledećim slučajevima :zimmica, pomoć u slučaju smrti, pomoć zaposlenom za liječenje, ostala davanja zaposlenim, naknada za odvojeni život, davanja Sindikatu

Troškovi doprinosa za penzije (doprinosi PIO) obuhvataju troškove po osnovu obračunatih doprinosa po osnovu obračunatih zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih, kao i troškove poreza po osnovu obračunatih naknada po ugovorima sa fizičkim licima.

Na ovoj poziciji je iskazan iznos 246.119€, a sastoji se od sljedećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
5208	Troškovi doprinosa PIO - zaposleni	171.829,57
5211	Troškovi doprinosa PIO – poslodavac	63.564,00
5222	Troškovi doprinosa PIO – ugovor o djelu	2.610,39
5262	Troškovi doprinosa PIO – odbor direktora	4.542,68
5282	Troškovi doprinosa PIO – zaposleni – agencija za privremeno zapošljavanje	3.572,31
	UKUPNO:	246.118,96

Troškovi doprinosa (doprinosi za zdravstvo, nezaposlenost, fond rada, sindikat, privrednoj komori, za invalide) obuhvataju troškove po osnovu obračunatih doprinosa po osnovu obračunatih zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih, kao i troškove doprinosa po osnovu obračunatih naknada po ugovorima sa fizičkim licima.

Na ovoj poziciji je iskazan iznos 37.130€, a sastoji se od sljedećih računa:

Račun	Naziv računa	Iznos
5201	Troškovi doprinosa za nezaposlenost zaposleni	5.590,80
5212	Troškovi doprinosa za nezaposlenost poslodavac	5.664,58
5213	Troškovi doprinosa ostali	24.569,18
5223	Troškovi doprinosa – ugovor o djelu	744,11
5263	Troškovi doprinosa - odbor direktora	18,94
5283	Troškovi doprinosa – agencija za privremeno zapošljavanje	542,48
	UKUPNO:	37.130,09

Napomena uz redni broj 220 Ostali rashodi iz poslovanja

Ostali rashodi u iznosu od 66.157 € obuhvataju grupe računa:

57 - Ostali rashodi obuhvataju se gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, gubici po osnovu rashodovanja i prodaje bioloških sredstava, gubici po osnovu prodaje hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu pravnih lica, gubici od prodaje materijala, manjkovi, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja i ostali nepomenuti rashodi. Na računima grupe 57 obuhvataju se i gubici po osnovu prodaje stalnih sredstava namenjenih prodaji, u smislu MSFI 5, iskazanih na računima grupe 04, u iznosu manjem od neotpisane vrijednosti. Na poziciji 5705 iskazan gubitak od rashodovanja opreme u iznosu od 481,90€. Na poziciji 5760 evidentirani su otpisi stambenih kredita i pomoci u iznosu od 48.247,53€ i

otpis kupaca 2.046,00€.Na poziciji 5799 evidentirani su rabati dati kupcima u iznosu od 15.381.18€.

Račun	Naziv računa	Iznos
5705	Gubitak od rashodovanja postrojenja i opreme	481,90
5760	Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	50.293,53
5799	Drugi nepomenuti rashodi	15.381,18
	UKUPNO:	66.156,61

Napomena uz redni broj 221 - Poslovni rezultat

Poslovni rezultat čini zbir izmedju prihoda od prodaje – neto prihod (red.br.201) i ostalih prihoda iz poslovanja (red.br.204) umanjeni za troškove poslovanja(red.br.208), troškove zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi(red.br.211) i ostali troškovi poslovanja(red.br.220)

Ova stavka predstavlja ostvarenu poslovnu dobit u iznosu od **98.470 €**.

Napomena uz redni broj 226 - Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite)

Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) u iznosu od 25.471 € obuhvataju grupe računa:

66 – Finansijski prihodi iskazuju se prihodi od kamata, kursnih razlika, prihodi po osnovu efekata valutne klauzule, dividendi i ostali finansijski prihodi.

Njihov tabelarni pregled je:

Račun	Naziv računa	Iznos
6620	Prihodi od kamata	4.110,41
6630	Pozitivne kursne razlike po potraživanjima i obavezama	35,57
6632	Pozitivne kursne raliike po novcanim sredstvima u stranoj valuti	19.069,09
6699	Ostali finansijski prihodi	2.256,20
	UKUPNO:	25.471,27

Napomena uz redni broj 237 - Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite

Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite u iznosu od 13.310 € obuhvataju grupe računa:

56 –Finansijski rashodi iskazuju se rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika, negativni efekti po osnovu valutne klauzule i ostali finansijski rashodi.

Njihov tabelarni pregled je:

Račun	Naziv računa	Iznos
5629	Rashodi drugih kamata	245,61
5631	Negativne kursne razlike po obavezama i potrazivanjima	8,52
5632	Negativne kursne razlike po stranim novčanim sredstvima	13.055,94
	UKUPNO:	13.310,07

Napomena uz redni broj 241 Finansijski rezultat

Ova pozicija predstavlja razliku Prihoda od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (red.br.226) i rashoda po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (red.br.237). U Bilansu uspjeha je iskazana kao negativna stavka u iznosu od 12.161 €.

Napomena uz redni broj 242 Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja

Ova pozicija predstavlja zbir izmedju poslovnog rezultata (red.broj 221) i finansijskog rezultata (red.broj 241) i u bilansu uspjeha je iskazana u iznosu od 110.631 €.

Napomena uz redni broj 245 Poreski rashod perioda

Ova pozicija obuhvata iskazane poreske obaveze po osnovu tekućeg poreza na dobit (poreska obaveza utvrđena po poreskoj prijavi primjenom propisane poreske stope od 9% na iznos do 100.000,00€ i 12% na isnos preko 100.000,00€) redni broj 246 u iznosu od 16.547€ i odloženi poreski rashod(MRS 12) redni broj 247 u iznosu 1.472€.

Napomene uz redni broj 248

Pozicija Neto rezultat redni broj 248 u iznosu od 92.612€ predstavlja dobit poslije oporezivanja. Stavka Neto rezultat predstavlja iznos dobiti o čijoj raspodjeli odlučuje osnivač/vlasnik.

Napomene uz Iskaz o finansijskoj poziciji -Bilans stanja-

Bilans stanja kao finansijski iskaz predstavlja prikaz stanja imovine, kapitala i obaveza na dan bilansiranja odnosno na dan 31.12.2022.g.

Imovina pravnog lica predstavlja računovodstvenu kategoriju Aktiva.

Kapital i obaveze pravnog lica predstavljaju računovodstvenu kategoriju Pasiva.

Aktiva CETI d.o.o. u iznosu od 3.245.011€ sastoji se od pozicije:

- Stalna imovina red.br.002
- Obrtna sredstva red.br.025
- Aktivna vremenska razgraničenja red.br.045

Stalna imovina CETI d.o.o. sastoji se od pozicije 008 Nekretnine postrojenja oprema i biološka sredstva

Napomena uz redni broj 008 – Nekretnine, postrojenja i oprema

Iskazana pozicija sastoji se od vrijednosti postrojenja i opreme, iskazane u finansijskom knjigovodstvu neotpisane knjigovodstvene vrijednosti 1.645.982€ - redni broj 010 i ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva u iznosu od 65.240 € - redni broj 014.

Analitički pregled vrijednosti po računima je prikazan u sledećoj tabeli:

Konto	Naziv konta	Vrijednost na dan 31.12.2022.
02301	Oprema za obavljanje priv. djel. – Laborat. Oprema	1.924.642,30
023010	Oprema projekta Gromobrani	72.900,00
023011	Oprema donacija Belgija	29.425,00
023012	Oprema donacija SAD	4.096,49
023013	Oprema donacija IAEA	2.016,00
023014	Oprema donacija IAEA Elektreti sistem	41.534,00
023015	Oprema donacija UNDP	3.016,03
023017	Oprema donacija Norveška II – 2014.g.	92.804,00
023018	Oprema donacija Ambasade Amerike	8.403,82
023019	Opremaa donacija Aquila	60.644,70

023020	Ostala oprema	5.664,07
02302	Agregat	72.151,55
023021	Oprema donacija IAEA-EKOTEH MNE9006	21.500,00
023022	Oprema donacija IAEA-THERMO MNE5004	229.849,00
023023	Oprema projekat CEBIMER	4.617,00
023024	Oprema donacija MORT	4.700,00
023025	Oprema projekta SOLUTION	49.054,35
023026	Oprema donacija IAEA procejt RER7014	21.514,00
02303	Oprema za klimatizaciju	21.893,62
02304	Saobraćaj i veze	158.236,24
02305	Računarska oprema	75.319,49
02306	Poslovna i druga administrativna oprema	57.713,49
02307	Oprema donacija Norveška II – 2013.g.	83.473,00
02308	Oprema IPA 2011	54.699,32
02309	Oprema projekta CAPS	59.413,53
0290	Ulaganje u tuđim nekretninama	65.239,52
02309	Ispravka vrijednosti-osnovna sredstva	(1.513.299,41)
		1.711.221,11

Prilikom priznavanja odmjeravaju se stavke opreme po nabavnoj/cijeni koštanja koja obuhvata:

- fakturnu cijenu uključujući uvozne takse i poreze po osnovu prometa koji se ne mogu refundirati nakon oduzimanja trgovačkih popusta i rabata;
- sve troškove koji se mogu direktno pripisati dovođenju sredstva na lokaciju i u stanje koje je neophodno da bi sredstvo moglo funkcionisati na način na koji to očekuje menadžment;
- inicijalnu procjenu troškova demontaže uklanjanja sredstva i obnove područja na kojem je sredstvo locirano što je obaveza koja se entitetu nameće bilo kada se sredstvo nabavi ili kao posljedica korišćenja sredstva.

Za odmjeravanje nakon preuzimanja CETI d.o.o. se saglasno paragrafu 29 MRS 16 opredijelio, u okviru računovodstvenih politika, za model nabavne vrijednosti iz paragrafa 20 MRS 16. Model nabavne vrijednosti podrazumijeva da se nakon početnog priznavanja nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju po njihovoj nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu akumuliranu amortizaciju i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

U CETI d.o.o. za svaku stavku opreme obračunava se amortizacija posebno. Iznos koji se amortizuje alociran je na sistematski način u toku korisnog vijeka. Obračun amortizacije vrši se na bazi korisnog vijeka sredstva primjenom proporcionalne metode.

Napomena uz redni broj 015 Obrtna sredstva

Pozicija 025 Obrtna sredstva predstavljaju zbirnu poziciju koja je iskazana u knjigovodstvu CETI d.o.o. a koja se sastoji od sledećih pozicija:

- Zaliha u iznosu od 140.716 € - redni broj 026
- Kratkoročnih potraživanja u iznosu od 371.484€ - redni broj 031
- Gotovina na računima i u blagajni u iznosu od 1.020.359 – redni broj 043

Napomena uz redni broj 026 Zalihe

Bilansna pozicija pod rednim brojem 026 Zalihe obuhvata zalihe materijala i potraživanja po osnovu datih avansa.

Pozicija 027 Zalihe materijala su iskazane u iznosu od 140.223 €. Radi se o materijalu koji se koristi u procesu vršenja usluga ispitivanja. Analitički pregled materijala je dat u sledećoj tabeli:

Hemikalije i ostali potrošni materijal po magacinima:

Lokacija	Vrsta materijala za popis	Vrijednost nakon popisa na dan 31.12.2022.
Magacin 2	Rastvarači	23.075,28
Magacin 3	PVC i potrošni materijal	9.910,06
Magacin 3	Kisjeline	10.111,08
Magacin 3	Baze	3.292,13
Magacin 3	Praškaste hemikalije	69.440,17
Magacin 3	Staklo	10.111,49
Magacin 3	Filter papiri	3.671,39
Magacin 3	Rezervni delovi i standardi	4.187,23
Magacin 3	Reagensi, standardi i ref. Materijal	5.102,57
Magacin 3	Sredstva za higijenu	1.321,22

Pozicija 030 Potraživanja po osnovu datih avansa iznosi 493 €.

Napomene uz redni broj 031 Kratkoročna potraživanja

Ova pozicija predstavlja zbirni iznos pozicija koje se prema Pravilniku o sadržini računa obuhvataju na ovoj poziciji i iznosi 371.484€.

Sastoji se od sledećih stavki:

- Potraživanja u iznosu od 278.197 € - redni broj 032
- Ostala nepomenuta potraživanja u iznosu od 93.287 € - redni broj 035

Napomena uz redni broj 018 Potraživanja

Pozicija 032 Potraživanja sastoji se od potraživanja od kupaca-korisnika usluga CETI d.o.o. u iznosu od 278.197 €.

- Potraživanja od kupaca su u finansijskom knjigovodstvu analitički prikazana po svakom pojedinačnom kupcu sa pregledom zaduženja po osnovu izvršenih usluga i uplatama za izvršene usluge.

Pozicija 035 Ostala potraživanja u iznosu od 93.287 € odnosi se na :

1. Potraživanja od zaposlenih u ukupnom iznosu od 93.287,37 € sastoji se od iznosa na ime odobrenih kredita za rješavanje stambenog pitanja i to 7.110,55€ kredit odobren u 2013.g. , iznos od 15.352,75€ odobren u 2018.g. , iznos od 24.067,84€ odobren u 2019.g. , iznos od 9.230,80 € odobren u 2020.g., iznos od 19.870,30 € odobren u 2021.g. i iznos 17.005,13€ odobren u 2022.g.
- Ostala potraživanja od zaposlenih za pozajmice u iznosu od 650,00 € .

Napomena uz redni broj 043 Gotovina na računima i u blagajni

Novčana sredstva na žiro računima obuhvataju slobodna novčana sredstva koja se nalaze kod poslovnih banaka po osnovu depozita po viđenju.

Ukupno iskazani iznos novčanih sredstava u iznosu od 1.020.359 € sastoji se od zbira stanja na dan 31.12.2022. godine.

Analitički pregled novčanih sredstava je sledeći:

račun	Naziv računa	iznos
2430	Gotovina u blagajni	508,20

1. Računi kod banaka

a) Stanje na tekućim žiro-računima ukupno : 712.195,49€

račun	Naziv računa	Iznos
2410	Žiro račun CKB 510-232-23	399.803,43
2413	Žiro račun Hipotekarna banka	1.866,04
2412	Žiro račun Prva banka	8.764,65
2418	Žiro račun CKB 510-1539-79	127.729,49
2421	Žiro račun Zapad banka Podgorica	3,30
2422	Žiro račun DANUBE HAZARD	17.585,44
2423	Žiro račun 510-1693-05 CKB projekat POPs	2.747,20
2424	Žiro račun ZIRAAT banka Podgorica	19.998,00
2425	Žiro račun IPA CBC SOLUTION	25.432,72
2426	Žiro račun Podgorička banka - Projekat inventara PCB u CG	53.120,97
2427	Žiro račun SPELTEX	10.829,74

2428	Žiro račun CEBIMER	40.367,44
2409	Žiro račun Lovcen banka 565-8445-69	3.947,07

b) Stanje na deviznim računima: 107.655,53€

račun	Naziv računa	Iznos
2440	Devizni račun CKB 2 (eur)	781,73
2441	Devizni račun Prva banka	69,45
2442	Devizni račun CKB 1 (eur)	4.203,41
2443	Devizni račun CKB (US dolari/eur)	1,71
2446	Devizni račun CKB banka (US dolari)	102.596,21
2448	Devizni račun CKB banka (funte)	3,02

2. Ostala novčana sredstava od 200.000,00 € :

Račun	Naziv računa	iznos
2480	Sredstva kod banke	200.000,00

Napomena uz redni broj 045 Aktivna vremenska razgraničenja

Ova pozicija predstavlja razgraničene prihode od kamate na deponovana sredstva u banci, koji se odnose na izvještajni period a nijesu naplaćeni, u iznosu od 1.230 €.

Pasiva CETI do.o. u iznosu od 3.245.011 € sastoji se od stavki:

- Kapitala u iznosu od 2.315.264 €;
- Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze u iznosu od 2.876€;
- Odložene poreske obaveze u iznosu od 80.123 €
- Dugoročni odloženi prihodi i primljene donacije u iznosu od 441.647 €
- Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze u iznosu od 325.427 €
- Pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od 79.674 €

Napomena uz redni broj 101 Kapital

Ova pozicija predstavlja zbirni iznos pozicija koje čine kapital a koje kod CETI d.o.o. čine:

- Osnovni kapital u iznosu od 1.628.650 €;

- Neraspoređene dobiti u iznosu od 686.614 €.

Napomena uz redni broj 102 Osnovni kapital

Osnovni kapital CETI d.o.o. čini osnivački kapital u ukupnom iznosu od 1.628.650€. Vlada Crne Gore je jedini osnivač CETI d.o.o.

U toku 2022.godine povećan je kapital za 177.439 € na ime nabavljene opreme iz neraspoređene dobiti iz 2017. godine i 2018. godine i sada iznosi 1.628.650€.

Napomene uz redni broj 111 Neraspoređeni dobitak ili gubitak

Pozicija 111 obuhvata iskazanu akumuliranu neraspoređenu dobit prethodne i tekuće godine iz Bilansa uspjeha u ukupnom iznosu od 686.614€.

Račun	Naziv računa	Iznos
3400	Neraspoređena dobit ranijih godina	594.001,62
3410	Neraspoređena dobit tekuće godine	92.611,73

Napomene uz redni broj 117 Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze

Ova pozicija predstavlja iznos pozicije redni broj 122 Dugoročne obaveze u iznosu od 2.876€.

Ova pozicija se odnosi na dug za nabavku opreme (vozilo) putem lizinga.

Napomene uz redni broj 122 Dugoročne obaveze

Ova pozicija sastoji se od iznosa iskazanih obaveza po osnovu dugoročnih kredita na rednom broju 123 i ostalih dugoročnih obaveza na rednom broju 124.

Napomene uz redni broj 124

Ove pozicija sastoji se od obaveza po osnovu obaveza po osnovu finansijskog lizinga u iznosu od 2.876€.

Napomene uz redni broj 125 Odložene poreske obaveze

Pozicija 125 obuhvata odloženi poreske obaveze obračunate u skladu sa MRS 12 u iznosu od 80.123€. Zbog postojanja privremene razlike kod osnovnih sredstava preduzeće u tekućoj godini plaća manji porez na dobit nego što bi trebalo da plati kada ne bi bilo tih razlika. Oporeziva privremena razlika nastaje kada je knjigovodstvena vrijednost sredstava veća od poreske osnovice sredstava. Odložena poreska obaveza u godini u kojoj je priznata umanjuje neto dobit koja ostaje za raspodjelu. Koncept odloženog poreza na kojem se zasniva MRS 12 podrazumijeva da poreske posledice

tekućeg obračunskog perioda treba da budu računovodstveno obuhvaćene u tekućem periodu. Iz tog razloga se vrši priznavanje odloženog poreza koji treba da poništi uticaj privremenih razlika na neto rezultat po periodima.

Napomene uz redni broj 126 Dugoročni odloženi prihodi i primnjene donacije

Pasivna vremenska razgraničenja su iskazana u skladu sa zahtjevima MRS u pogledu obračuna prihoda koji je nastao kroz davanja u vidu donacija. Kako se radi o davanjima u osnovnim sredstvima u skladu sa zahtjevima MRS 20 izvršeno je njihovo razgraničenje i iskazan iznos pasivnih vremenskih razgraničenja u iznosu od 441.647 € koji će biti iskazan kao prihod nekih drugih budućih obračunskih perioda.

Napomene uz redni broj 127 Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze

Pozicija 127 je zbirna pozicija koja se sastoji samo od kratkoročnih obaveza iskazanih na poziciji 129

Napomene uz redni broj 129 Kratkoročne obaveze u iznosu od 325.427€

Pozicija Kratkoročne obaveze je zbirna pozicija koja se sastoji od sledećih stavki:

- Primljeni avansi, depoziti i kaucije pozicija 132
- Obaveze prema dobavljačima pozicija 133
- Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze pozicija 122

Obaveze iz poslovanja na poziciji 132 sastoje se od obaveza po osnovu primljenih avansa u iznosu od 62.917 €, obaveza prema dobavljačima u iznosu 218.837€ i ostale obaveze u iznosu od 43.673€.

Napomene uz redni broj 137 Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze u iznosu od 43.673 €

Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze sastoje se od sledeći pozicija :

- Ostale kratkoročne obaveze redni broj 139
- Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda redni broj 140
- Obaveza po osnovu poreza na dobit redni broj 141

Napomene uz redni broj 139 Ostale kratkoročne obaveze

Odnosi se na obavezu poreza na isplatu otpremnine za sporazumni raskid radnog odnosa u iznosu od 1.909€ i prireza na porez u iznosu od 286€, kao i iznos 585 kao pretplata fonda za zdravstveno osiguranje po osnovu refundacije bolovanja.

Napomene uz redni broj 140 Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda

Kako se obaveza po osnovu poreza na dodatu vrijednost utvrđuje na dan 31.12.2021. ona se i iskazuje na taj dan kao obaveza koja dopijeva u narednoj godini. Iznos obaveze je 24.346 €.

Napomene uz redni broj 141 Obaveze po osnovu poreza na dobit

Ova pozicija u iznosu od 16.547€ obuhvata iskazane obaveze po osnovu poreza na dobit koju je pravno lice utvrdilo putem poreske prijave i koju je obavezno da plati kao iznos poreza na dobit pravnih lica za tekuću poslovnu godinu. Navedena stavka je iskazana u Bilansu uspjeha kao tekući porez na dobit.

Napomene uz redni broj 143 Pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od 79.674 €

Pasivna vremenska razgraničenja su iskazana u skladu sa zahtjevima MRS u pogledu obračuna prihoda koji je nastao kroz davanja u vidu donacija. Kako se radi o davanjima u osnovnim sredstvima u skladu sa zahtjevima MRS 20 izvršeno je njihovo razgraničenje i iskazan iznos pasivnih vremenskih razgraničenja u iznosu od 79.674 € koji će biti iskazan kao prihod u sledećoj godini.

Račun	Naziv računa	Iznos
4951	Odloženi prihodi i primljene donacije u skladu sa MRS20 koje dopijeva u roku 1 godine	75.511,21
4960	Razgraničeni prihodi po osnovu potraživanja	4.162,53
	UKUPNO:	79.673,74

IX IZNOSI KOJE PRAVNO LICE DUGUJE I KOJI DOSPIJEVAJU NAKON VIŠE OD PET GODINA, KAO I UKUPNA DUGOVANJA PRAVNOG LICA POKRIVENA GARANCIJAMA (zalogama, hipotekama) koje je dalo pravno lice, uz naznaku prirode i oblika osiguranja.

Privredno društvo **CETI** na dan 31.12.2022. godine nije obaveza po osnovu ukupnih dugovanja pokrivenih garancijama (zalogama, hipotekama) koje je dalo, uz naznaku prirode i oblika osiguranja.

X SUDSKI SPOROVI

U toku je sudski spor bivše direktorice Nade Medenica i Ceti doo Podgorica. S obzirom da po mišljenu pravne službe i advokatice koja je ovlašćeni zastupnik Ceti – ja u ovom sporu ishod neizvjestan nije donesena odluka upravljačkog organa o rezervisanju novčanih odliva po tom osnovu. Kako standard MRS 37 predviđa da se rezervisanja vrše kada postoji velika vjerovatnoća da će spor biti izgubljen i time prouzrokovati odliv resursa sto se u ovom slučaju ne može zaključiti iz pravnih mišljenja advokatice i pravne službe pa stim u vezi nije donešena odluka povodom istog.

Potencijalna obaveza po sudskom sporu čiji je ishod neizvjestan ne priznaje se kao obaveza sve dok ne postane izvjesno da ce Ceti doo izgubiti spor pa je u ovom slučaju objelodanjuje u napomenama uz finansijske iskaze kao potencijalna obaveza.